



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Pensiyalar
artırıldı -
Prezident
sərəncamı
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 fevral 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 22 (8395) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qərblə növbəti casus qalmaqalı - Azərbaycana qarşı yeni təxribat hazırlığı



İlham İsmayil: "Bu təxribat daha çox təbliğata hesablanmış bir məsələdir"

yazısı səh.3-də

Sülh müqaviləsi üçün yeni tarix - Ermənistan referendumu gedir

yazısı səh.9-də

Namizədlərin "son söz"ü - təşviqatda hansı üsullardan yararlandılar...

yazısı səh.4-də

Azərbaycan həmin dörd kəndə girsə... - seçkidən sonrakı dönmənin açıq sualı

yazısı səh.12-də

Bakıdakı ATƏT seçki missiyasında qalmaqalı - nə baş verir?

yazısı səh.6-də

Türkiyəni sarsıdan zəlzələdən bir il ötdü

yazısı səh.11-də

Tovuzda 10 yaşlı uşaq xəstəxanada qızılcaadan ölüb

yazısı səh.2-də

Dilimizi "ikinci sort" sayanlara cəza

yazısı səh.14-də

Daha bir nəfər minaya düşdü, ayağı amputasiya edildi

yazısı səh.12-də

Husilərə görə Azərbaycan neftinin nəqli qəlizləşdi - ziyanın həcmi

yazısı səh.10-də

Xəzər rayonunda əməliyyat - 48 nəfər saxlanıldı

yazısı səh.15-də

ABS-DA NÖVBƏTİ ANTI-AZƏRBAYCAN LAYİHƏSİ - BAKIDAN SƏRT REAKSİYALAR

Erməni lobbisinin çörəyini yeyən senatorlar ölkəmizə qarşı ağ yalan, şantaj və uydurmalarla dolu qətnamə hazırlayıb; prezidentliyə namizədlər "od püskürdü"

yazısı səh.8-də



Bu gün sükut, sabah Zəfər seçkisi - gözlər Azərbaycanda

MDB-nin baş katibi: "Biz ilk növbədə beynəlxalq norma və tələbləri deyil, ölkənin qanunvericiliyini əsas götürürük, çünki..."

yazısı səh.5-də



Qabil Hüseynli: "İrana heç cür nüvə silahı yaratmağa imkan verməyəcəklər"

yazısı səh.13-də



Arutyunyan
seçkilərdə səs verə bilərmə - açıqlama

yazısı səh.3-də



Deputat: "Vətəndaşlar Prezident seçkisinə axın etməklə bizi daxildən sarsıtmaq istəyənlərə öz mesajını verəcək"

yazısı səh.7-də



Mina qurbanlarının sayı 344 oldu

Ermənistanın döşədiyi mina qurbanlarının sayı 344-ə çatıb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin X sosial şəbəkə hesabında paylaşım edilib.

Bildirilib ki, 2020-ci ilin sonundan bəri mina partlaması nəticəsində 65 nəfər həlak olub.

“Son iki gündə minanın partlaması nəticəsində daha bir mülki şəxs yaralanıb. Ermənistan günahsız mülki insanların həlak olmasına görə məsuliyyət daşıyır”, - qeyd edilib.



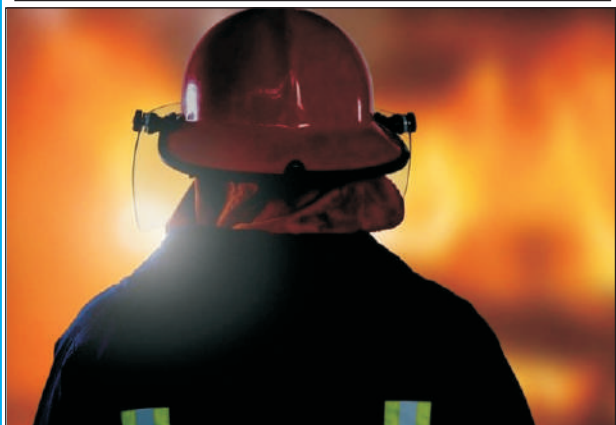
Etibarlılıq müddəti bitən şəxsiyyət vəsiqələri ilə səs vermək mümkün olacaq

Şəxsiyyət vəsiqələrinin etibarlılıq müddəti bitən Azərbaycan vətəndaşları prezident seçkisində səsvermə hüququndan istifadə edə biləcəklər.

“Report”un xəbərinə görə, bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) iclasında MSK sədrinin müavini Rövzət Qasimov bildirib.

Onun sözlərinə görə, əgər hər hansı vətəndaşın şəxsiyyət vəsiqəsinin etibarlılıq müddəti bitibsə, vaxtı keçmiş olsa belə, bu, həmin şəxsin kimliyini müəyyənləşdirmək üçün əsasdır: “Şəxsiyyət vəsiqəsinin vaxtı bitibsə belə, həmin vətəndaş o şəxsiyyət vəsiqəsi ilə gəlib səs verə bilər”.

MSK sədrinin müavini bildirib ki, yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələri ilə bağlı hər hansı bir problem yoxdur: “Yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələri 2018-ci ildən 10 il müddətinə verilir. Etibarlılıq müddətinin bitməsi problemi köhnə şəxsiyyət vəsiqələri ilə bağlı ola bilər”.



Abşeronda yaşayış binasında yanğın olub, ölən var

Abşeronda yaşayış binasında yanğın olub, ölən var.

“Report”un yerli bürosu məlumat verir ki, hadisə “Yeni Bakı yaşayış massivi”ndə qeydə alınıb.

Yanğın nəticəsində 1 nəfər ölüb.

Hadisə yerinə FHN-in DYM-nin əməkdaşları cəlb olunub.

Yanğın söndürülüb.

“Paşinyan buna görə sülh sazişinin imzalanmasını yubadır” - politoloq



“Ermənistan Fransanın təhriki ilə Cermux (İstisu-red.) istiqamətində Azərbaycan hərbiçilərinin mövqelərinə hücum edib yüksəkliklərə nəzarəti geri qaytarmaq istəyərsə, bunun Ermənistan üçün ağır nəticələri olaçaq”.

Musavat.com-un məlumatına görə, **politoloq Elxan Şahinoğlu** bunu Ermənistanın İstisu istiqamətindən gözlənilən təxribatları barədə şərhində bildirib. Ekspert bu təxribatın rəsmi İrəvana baha başa gələcəyini vurğulayıb: “Birincisi, Azərbaycan Ordusu həmin yüksəkliklərin qarşı tərəfin nəzarətinə keçməsi üçün qarşı tərəfə dağıdıcı zərbələr endirəcək, pilotsuz uçuş aparatları yəni- dən işə düşəcək. İkincisi, 8 kəndimizlə bağlı danışıqları davam etdirməyə ehtiyac qalmayacaq, ordumuzun

həmin kəndlərə daxil olmasına əngəl qalmayacaq. Üçüncüsü, Ermənistanın Qərbi Zəngəzuru itirmək təhlükəsi artacaq”.

E.Şahinoğlu düşmənin qabaqcadan informasiya təxribatına əl atacağına da şübhə etmir: “Aydındır ki, Ermənistanın təxribat planı varsa, bundan əvvəl İrəvan dostları ilə birgə Azərbaycana qarşı dezinformasiya mexanizmini işə salacaq. Yeni təxribat günü xəbər yayacaqlar ki, guya birinci atəş açan Azərbaycan hərbiçiləri olub və erməni hərbiçiləri bu səbəblə “ərazilərini” geri qaytarmağa çalışıblar. Bu dezinformasiya Ermənistanla və onun havadarlarına ona görə lazım olacaq ki, beynəlxalq aləmdə Azərbaycana qarşı sanksiya tətbiqini həyata keçirə bilsinlər”. **Politoloq qeyd edib ki, strateji yüksəkliklərin geri qayta-**

rılması Ermənistan üçün həyati əhəmiyyət daşıyır: “Çünki Azərbaycan Ordusu həmin yüksəkliklərdən Ermənistanın şəhərlərinə, hava limanlarına və yollarına nəzarət edir. Bu, Ermənistan hökumətini və general- larını ciddi narahat edir. Onlar bu haqda açıq danışmasalar da, bilirlər ki, Azərbaycan danışıqlar yolu ilə həmin yüksəklikləri geri qaytarmayacaq. Baş nazir Nikol Paşinyan buna görə sülh sazişinin imzalanmasını yubadır. Çünki sülh sazişi də həmin yüksəkliklərin Ermənistanla təhvil verilməsini təmin etməyəcək. Ancaq Nikol Paşinyan onu da anlamalıdır ki, yüksəklikləri geri qaytarmaq avantürası ona və ölkəsinə baha başa gələcək, Paris və Azərbaycana qarşı mümkün sanksiyalar onu xilas edə bilməyəcək”.

□ Musavat.com

Son 5 ildə dörd sosial islahat paketi icra olunub, pensiya təminatı gücləndirilib

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı yeni “Əmək pensiyalarının indeksləşdirilməsi haqqında” Sərəncam da əhəlinin mühüm bir hissəsini təşkil edən - 1,1 milyon nəfər pensiyaçının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, bu istiqamətdə əldə olunan nailiyyətlərin davam etdirilməsinə xidmət edir.

APA xəbər verir ki, son 5 ildə Prezidentin fərman və sərəncamları ilə 2018-2023-cü illərdə əməkhaqqı, pensiya və digər sosial ödənişlərin artırılması məqsədilə 4 sosial is-



lahat paketi icra olunub.

4 milyondan çox vətəndaşı əhatə edən bu islahat-

lar üzrə əlavə olaraq ayrılan illik vəsaitin məbləği 7 milyard manata yaxındır.



İrandakı səfirliyimizə hücum etmiş şəxsə edam hökmü çıxarıldı

Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə hücum etmiş şəxs barəsində edam hökmü çıxarılib.

APA xəbər verir ki, bu barədə İran Ədliyyə Nazirliyinin saytında məlumat verilib.

Xatırladaq ki, yanvarın 27-də Bakı vaxtilə şəhər saat 8:30 radələrində Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikasındakı səfirliyinə silahlı hücum olub. Məlumatla görə, hücum edən şəxs “Kalaşnikov” markalı avtomat silahla mühafizə postunu yararaq, mühafizə xidmətinin reisini qətlə yetirib. Səfirliyin iki nəfər mühafizə əməkdaşı hücumun qarşısını alarkən yaralanıblar.

Terror aktını törədən İran vətəndaşı Yasin Hüseynzadə saxlanılıb. Məlum hadisə səbəbindən Azərbaycanın İrandakı səfirliyi fəaliyyətini dayandırıb.



Tovuzda 10 yaşlı uşaq xəstəxanada qızılcaqandan ölüb

Tovuzda azyaşlı xəstəxanada ölüb.

APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, rayonun Qədirlə kənd sakini, 2014-cü il təvəllüdlü Y.İ. fevralın 4-də Tovuz rayon mərkəzi xəstəxanasına yerləşdirilib. Azyaşlı fevralın 5-də saat 16 radələrində xəstəxanada dünyasını dəyişib. Onun qızılcaqandan öldüyü bildirilir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.



İham Əliyev Ərdoğana zəlzələnin ildönümü ilə bağlı məktub göndərdi

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana məktub göndərmişdir.

Məktubda deyilir: "Hörmətli cənab Prezident!

Əziz Qardaşım, 2023-cü ilin fevralında Türkiyədə baş vermiş və on minlərlə insanın həyatına son qoymuş dəhşətli zəlzələlərdən bir il ötür. Bu faciə nəticəsində həlak olmuş bacı-qardaşlarımızın əziz xatirəsini dərin hörmət və ehtiramla yad edir, onlara uca Allahdan rəhmət, doğmalarına və yaxınlarına səbir diləyirəm.

Bu fəlakət Türkiyəni olduğu kimi Azərbaycanı da dərinəndən sarsıtdı. Xalqımız həmin ağır günlərdə qardaş Türkiyə xalqı ilə bir ürək olaraq, faciənin ağrı-acısını bölüşdü, sonsuz kədərini birlikdə yaşadı. Zəlzələ xəbərinin ilk dəqiqələrindən heç bir yardım çağırışını gözləmədən Azərbaycan xalqı və dövləti öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirmək üçün bütün imkanlarını səfərbər etdi. Baş vermiş güclü zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması işlərinə və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarına cəlb olunmuş xilasedicilərimiz, həkimlərimiz və könüllülərimiz türkiyəli həmkarları ilə çiyin-çiyinə böyük cəsarətlə, əzmlə və fədakarlıqla fəaliyyət göstərdi. Dövlət və özəl qurumlarla yanaşı kiçikdən böyüyə hər bir soydaşımız zəlzələ qurbanlarına dəstək və mənəvi dayaq olmaq üçün əlindən gələni əsirgəmədi.

Sizin qətiyyətli rəhbərliyiniz altında Türkiyə Hökuməti zəlzələnin səbəb olduğu irimiqyaslı dağıntıların aradan qaldırılması, zərər çəkmiş bölgənin dirçəldilməsi, evsiz qalan milyonlar insanın evlə təmin edilməsi üçün var qüvvəsi ilə çalışır. Azərbaycan da hazırda Kahramanmaraş vilayətində humanitar fəaliyyətini davam etdirərək burada aparılan yenidənqurma və bərpa işlərində, sosial obyektlərin inşasında yaxından iştirak edir. Biz bu nəci və şəfəqli missiyada Türkiyənin yanında olmağımızdan böyük qürur duyuruq.

Bütün bunlar Azərbaycan-Türkiyə sarsılmaz birliyinin və həmrəyliyinə növbəti təzahürü olaraq qardaşlıq salnaməmizə əbədi olaraq həkk olundu. Türkiyə yaxşı gündə və hüznü gündə Azərbaycanın yanında olduğu kimi biz də daim Türkiyənin yanında olacağıq. Çünki biz bir millət, iki dövlətik.

Əminəm ki, Sizin liderliyiiniz, Türkiyə xalqının mübarizə əzmi, həmrəylik ruhu və mətin iradəsi sayəsində qüdrətli Türkiyə dövləti bu çətinliklərin də öhdəsindən tez bir zamanda gələcək, bu acı sınaqdan şəərəflə və daha da güclənmiş çıxacaqdır.

Bu hüznü gündə bir daha Türkiyənin kədərinə şərik olduğumuzu bildirir. Size, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Türkiyə xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından başsağlığı verirəm".

Fevralın 7-nə təyin edilən növbədənəkar prezident seçkisi ilə bağlı təşviqat kampaniyası başa çatdı. Bu gün bütün ölkə üzrə vətəndaşların son qərarını verməsi üçün "Sükut" günüdür. Seçkiöncəsi kampaniya yekunlaşdığına görə namizədlər də son bir aylıq dövrü dəyərləndirə bilərlər. "Yeni Müsavat" prezidentliyə namizədlərə müraciət edərək təşviqat kampaniyası dövründə onları qane edən və etməyən məqamları öyrənməyə çalışıb.

Böyük Quruluş Partiyası-

nın sədri Fazil Mustafa "Yeni

Müsavat"a açıqlamasında qeyd

etdi ki, təşviqat kampaniyası qı-

sa müddət davam etdiyi üçün

həm televiziya debatları, həm də

bölgələrdə fəaliyyətdən maksimum

istifadə etməyə çalışdı:

"Mən əsas ağırlığı sosial şəbə-

kələrə yönəltdim. Hesab edirəm

ki, KİV vasitəsilə çıxışlarımız

uğurlu alındı. Rayonlarda 15 gö-

rüşümüz oldu. Onlardan 4-də

mənəm vəkilim, 11-də isə özüm

iştirak etdim. Kifayət qədər ciddi

auditoriya ilə qarşılaşdıq, sualla-

rı cavablandırdıq. Ayırı-ayrı

şəxslərlə təmaslarımız oldu.

Məncə, bu kampaniyada bəzi

dəyişikliklər etmək olar. Fikrim-

cə, televiziya debatı forması

dəyişməlidir. Jurnalistlərin

namizədləri "sual yağmuru"na tut-

masına şərait yaradılarsa idi, daha

yaxşı olardı. Ödənişli efir vaxtı-

nın biri də sual-cavaba həsr olu-

nardı. Seçki kampaniyası döv-

ründə sosial mediadan ağılla istifadə

edib məsələləri daha çox

gündəmə gətirmək ümumi işin

faydasıdır".

Namizədlər arasında

seçki təcrübəsi daha çox

olanlardan biri də Zahid

Orucdur. O, seçki kampani-

yası dövrünü əvvəlkiylərdən

daha fərqli və daha üstün də-

yərləndirib: "3 dəfə prezident,

7 dəfə parlament, 1 dəfə isə

bələdiyyə seçkiləri, 3 dəfə refe-

rendumdan keçmiş biri kimi

deyə bilərəm ki, hər dövrün

özünəməxsusluqları olub. Mə-

nim üçün indiki dövr bütün baş-

qa parametrlər üzrə o zaman-

lardan üstündür. Yalnız ona

görə ki, seçki çox aktiv, hətta

siyasi didişməli, bəzən qanlı

çevrilişlər, silahlı yollarla mü-

şayiət olunduğu şəraitdə biz

onu "demokratik" kimi qiymət-

ləndirdiyimiz halda, digər tərəf-

dən, biz əraziləri itirirdik. Nəti-

cədə entuziazmdan uduzuruq.

İndi isə daha rəşional, daha

soyuqqanlı mühitdə biz bu

prosesi apara bildik. Sonuncu

dəfə Abşeronda 400-dən çox

Namizədlərin "son söz"ü - təşviqatda hansı üsullardan yararlandılar...

Seçki kampaniyası dövründə üzləşilən çətinliklər, vətəndaşların tələbləri və...



istiqlanlı, mehriban vətəndaşla görüşdə qarşılıqlı anlaşma mühtiti çox yüksək oldu. Heç kimin direktivi, tapşırığı olmadan insanların fikirlərini bölüşmək, arzularını, tələblərini çatdırmaq, iradlarını qeyd etmək və s. üzərində yanaşmasını yüksək qiymətləndirdim. Hər bir seçki prosesi ölkənin gündəliyinin dəyişməsi və yenisinin qəbul edilməsi deməkdir. Politoloji-siyasi nəzəriyyələrdə əsas fikir budur. Bu təkcə namizədlərin rəqabəti deyil, həm də ideyaların, platformaların savaşıdır. Bu platformalar hər bir sahəni ehtiva edir. Bizim üçün son 2 aylıq dövr 8 fevraldan başlayaraq ölkəmizin həyatında hansı dəyişikliklərin özünü göstərəcəyinin tam mənzərəsini hasil etdi. Mənim buna əminliyim daha da artdı. Biz 30 il ərzində proqramımızda seçkilərə ancaq məcburi köçkünlərlə getmişik. İndi isə bu sıfırlanıb. Bu o deməkdir ki, dövlət cəmiyyətdən gələn çağırışları qəbul edir. Qarabağ zirehi ilə vətəndaşların qarşısında dayanmaq mümkün olmayacaq. İnsanlar deyir ki, mənim tələblərim də həll olunmalıdır. İstənilən halda qanunvericilikdə bir sıra dəyişikliklərin olmasını istəyəcəyik. Ümumiyyətlə, seçki mübarizəsi hər zaman öyrənməni tələb edir".

Z.Oruc seçki qəragahının işindən də danışdı: "Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin 10-a yaxın istedadlı təmsilçisi seçki qəragahımızda çalışdı. Bir sıra hallarda bölgələrdə görüşlərdə oldular. Onların bir qismi 2020-ci ildə seçkilərdə namizədliyini irəli sürmüşdü. Yekun rəy ondan ibarətdir ki, onlar daha sistemli, rəşional, düzgün hədəflərə yönəlmişdilər. Onlar şüarların tapılması, proqramın işlənməsi, görüşlərdə insanların ünsiyyət daxil, böyük bir

məktəb keçdiklərini bildirirlər. Bu mənim üçün çox böyük nəticədir. O insanlar bir müddət sonra cəmiyyətin elitasına çevriləcəklər, parlamentdə, dövlət institutlarında yer alacaqlar. Təhira Allahyarova, Əziz Əlibəyli, İlyas Hüseynov, Aytən Babayeva, Şəhla Cəlilzadə, Seymur Əliyev, Tural İsmayilov, Əfqan Vəliyev və başqaları başa düşdülər ki, cəmiyyətlə işləmək, onların ağrılarına qatlaşmaq, tələblərini qeyd edib, təqib etmək, insanlara geridönüş etmək klaviatura arxasında canlı yayım açan qüvvələrin işindən çox fərqlidir. Vətəndaşlar problemlərini dilə gətirərək özlərini haqlı sayırlar. Biz platformamızı açıq şəkildə dərc etmişik. Millətimiz üçün çox faydalı ideyalar var. Bu seçkilərdə hüquqi olaraq bir, mənəvi-siyasi olaraq isə 10 milyondan artıq qalib olacaq. Yalnız ölkənin və millətin düşmənləri məğlub olacaq. Onlar 8 noyabrda məğlub olmuşdular".

Böyük Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Qüdrət Həsənzadənin səlahiyyətli nümayəndəsi, BAXCP sədrinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə müavini Elçin Mirzəbəyli də "Yeni Müsavat"a şərhində mövcud imkanlar daxilində və qanunvericiliyin imkan verdiyi çərçivədə təbliğat kampaniyasının aparıldığını ifadə etdi: "Demək olar ki, bütün iqtisadi rayonlarda görüşlər keçirildi. Təbliğat kampaniyası dövründə prosesə mənəvi yaradacaq faktorla qarşılaşmadıq. O ki qaldı bizim yanaşmamıza, seçki prosesinin dinamik olması çoxpartiyalı sistemin inkişafına töhfə verəcək addımlardan birbaşa asılıdır. Belli olduğu kimi, biz Azərbaycanın parlament respublikası modelinə keçidinin vacibliyini vurğulayıq. Eyni zamanda proporsional

seçki sisteminin önəmini önə çəkirik. Düşünürük ki, bu, cəmiyyətdə partiyaların mövqeyini gücləndirə bilər. Məhz bu dəyişikliklər baş versə, seçki prosesində də fərqli dinamikanın şahidi ola bilərik. Sosial şəbəkələrdə, ödənişsiz efir vaxtı vasitəsilə, media resurslarında, bizim platformamız yayımlanıb. Əgər söhbət Azərbaycan ictimaiyyətinə xəbərdar etməkdən gedirsə, biz bunu bacarmışıq. Seçim isə əlbəttə ki, seçicindir".

Milli Cəbhə Partiyasının sədri Razi Nurullayev "Yeni Müsavat"a təşviqat dövrünü belə dəyərləndirdi: "Bizim üçün ən çətin proses imzatoqlama prosesi oldu. Seçki kampaniyasının ən ağır hissəsi imzaları toplamaq və qeydiyyatdan keçirmək oldu. Sonrakı mərhələdə məni ən çox qane edən məsələ namizədlərə ictimai məkanlarda yaradılan şərait idi. Əvvəllər namizədlərlə vətəndaşların görüşünə mənəvi yaradılırdı. 12 rayonda görüşlər keçirdim. Heç birində engel yaranan olmadı. Əksinə, zalı ələ almağı bacardıq, çıxışlarımız alqışlarla müşayiət olundu. Görüşlərdən çəkilən foto və videolar sosial mediada paylaşıldı. Milyonlarla seçici toplaya bildik. 10-12 səyyar görüş oldu, bazarlarda, mərkəzlərdə, bir sözlə, insanların sıx toplaşdığı yerlərdə görüşlərdə olduq. Hətta qapı-qapı kampaniyası da keçirdik. Biz qələbə üçün mübarizə apardıq, aparmağa da davam edirik. Nəticə necə olacaq, o birisi gün bilinəcək. Biz cəmiyyətdə inam formalaşdırma bildik. Siyasətçilərə inam yarada bildik. İndiki proseslərə baxdıqda görürük ki, insanların reaksiyası artıb. Hesab edirəm ki, siyasi arena üçün ciddi dəyişikliyə nail ola bildik. Bundan sonra hər şey seçicilərdən, cəmiyyətdən asılıdır. Əlimizdən gələni etdik, lazımı mesajları çatdırdıq. Mən seçilməsəm belə, partiyamız planını cəmiyyətə çatdırdı. Sosial demokrat olduğumu, sosial ədalət üçün mübarizə apardığımı izahını verə bildim".

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında zamanın çox az olmasını vurğuladı, lakin buna baxmayaraq namizədlərə hər cür şərait yaradıldığını diqqət çəkdi: "Biz yaradılan şəraitdən maksimum yararlanmağa çalışdıq. 12 iqtisadi rayonun hər birində görüşlər keçirdik. Qısa ayları olduğu üçün görüşlər qapalı məkanlarda keçirildi. Soyuq olduğu üçün açıq havada görüş keçirə bilmədik. KİV vasitəsilə yayımlardan istifadə etdik. Bu seçkidə əvvəlki seçkilərdən fərqli olaraq heç bir maneə ilə qarşılaşmadıq. Nəhayət, demokratik qaydada seçki keçirmək şansı əldə etmişik. Qanunvericilikdə müəyyən dəyişikliklər etmək, ölkədə fundamental islahatlar aparmaq imkanı yaranıb. Hər kəs-iqtidar da, müxalifət də, cəmiyyət də bundan istifadə etməlidir. Parlament və bələdiyyə seçkilərində demokratik seçki ənənəsini tətbiq etməliyə ki, demokratiya ilə bağlı təzyiq olmasın. Hakimiyyətin əlinə resurslar, şanslar var. Aydın görünür ki, hakimiyyətin namizədi favoritdir. Buna görə də seçkiyə kölgə salmamalıq üçün əlimizdən gələni etməliyik".

Namizədlərinin özü tərəfindən irəli sürülən Fuad Əliyev "Yeni Müsavat"a şərhində bunları bildirdi: "Seçki kampaniyamız çox uğurla keçdi. Təbliğat-təşviqat dövründə həm Bakının bir neçə rayonunda, həm də müxtəlif bölgələrdə seçicilərlə görüşlər keçirdik. İnsanlarımız görüşlərdə yüksək fəallıq nümayiş etdirdilər. Bu görüşlərdə insident, problem, engel olmadı. Bütün görüşlərdə normal şərait yaradıldı. Vətəndaşlar problemlərini, təkliflərini çatdırdılar. Mən də namizəd kimi bu problemləri müvafiq orqanlar qarşısında qaldırmışam. Sabah Azərbaycan xalqı Zəfər seçkisinə gedir. Bu seçkidə iştirak etmək qürurvericidir. Mən çox fəxr edirəm ki, bu Zəfər seçkisi namizəd olaraq iştirak etdim. İlk dəfə Xankəndi, Şuşada seçki keçirəcəyik. Xalqımızı sabah səhərdən etibarən seçki məntəqələrinə axışmağa dəvət edirəm. Hər kəs istədiyi namizədə səs versin".

Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

Bu gün sükut, sabah Zəfər seçkisi - gözlər Azərbaycanda

MDB-nin baş katibi: "Biz ilk növbədə beynəlxalq norma və tələbləri deyil, ölkənin qanunvericiliyini əsas götürürük, çünki..."

Fevralın 7-nə təyin edilən növbədənə prezident seçkisi ilə əlaqədar təbliğat kampaniyası dayandırılıb. Bu gün - 6 fevral "Sükut günü"dür. Növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkisinin hazırlanıb keçirilməsi üzrə əsas hərəkət və tədbirlərin təqdim planı Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) rəsmi saytında yerləşdirilib. Plan əsasən səsverməyə hazırlıq saat 07:30-da başlanacaq. Saat 7:50-də seçki məntəqələri açıq elan ediləcək və seçki qutularının kilidlənməsi həyata keçiriləcək. Saat 08:00-də səsvermə açıq elan olunacaq. Saat 19:00-də səsvermə başa çatacaq.

Məntəqə və dairə seçki komissiyaları, Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin İnformasiya Mərkəzi gün ərzində 5 dəfə - saat 10.00; saat 12.00; saat 15.00; saat 17.00; saat 19.00-da səsvermənin gedişi, seçicilərin səsvermədə iştirakı

sının əsas istiqamətlərini seçicilərin diqqətinə çatdıran prezidentliyə namizəd ölkədə bir çox sahələrdə təxirəsalınmaz islahatların aparılmasının zəruriliyini vurğulayıb. Qanunun aliliyinin təmin olunmasının, ədalətli məhkə-

azad olunan ərazilərdəki 75, 76 və 77 sayılı seçki məntəqələrində səs verəcək. 77 sayılı seçki məntəqəsində qeydə alınan 1292 nəfər Füzuli şəhərinə qayıdan keçmiş məcburi köçkünlərdir. 75 sayılı seçki məntəqəsində səs verəcək 1351 nəfər, 76 sayılı seçki məntəqəsində isə 976 nəfər işğaldan azad olunan ərazilərdə çalışanlardır. Dairə üzrə seçki prosesini izləyəcək 1020 müşahidəçi qeydə alınıb ki, bu müşahidəçilərdən 24 nəfəri işğaldan azad olunan seçki məntəqələrində iştirak edə-

Abdirov və bir neçə nümayəndəsi, Ukrayna MSK və Maldiv MSK-nın üzvləri, MDB Parlament Assambleyasının nümayəndələri var.

İlk görüş MSK-da keçirilib. MSK sədri Məzahir Pənahov seçkilərdə aşkarlığın və şəffaflığın təmin olunmasında mühüm rol oynadığını vurğulayıb. O, rəhbərlik etdiyi ali seçki qurumunun beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa daim xüsusi əhəmiyyət verdiyini diqqətə çatdırıb. MSK sədri beynəlxalq müşahidəçilərin Azərbaycanda keçirilən seçkilərə böyük maraq göstərməsini yüksək qiymətləndirib. Səmimi qəbula görə minnətdarlığını bildiren MDB Baş katibi prezident seçkisi ilə əlaqədar həyata keçirilmiş layihələr və görülmüş işlər barədə məlumat verilməsini xahiş edib. M.Pənahov prezident seçkisinin azad, ədalətli və şəffaf keçirilməsi istiqamətində atılmış addımlar və reallaşdırılmış genişmiqyaslı layihələrdən danışdı, onları maraqlandıran sualları cavablandırdı. Görüş çərçivəsində, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə edildi və fikir mübadiləsi aparıldı.

MDB-nin baş katibi Sergey Lebedev jurnalistlərə açıqlamasında bildirib ki, MDB Müşahidə Missiyası Azərbaycanda seçkiləri müşahidə etmək üçün 17 yanvardan etibarən fəaliyyət göstərir. APA xəbər verir ki, ötən həftələr ərzində Missiya Qərargahının rəhbərliyi altında 8 müşahidəçi Azərbaycanın regionlarına səfər edib, dairə seçki komissiyalarının fəaliyyəti ilə, ərazi seçki məntəqələrinin yaradılması ilə tanış olub. **S.Lebedev həmçinin qeyd edib ki, Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə sıx əməkdaşlıq edilir:** "Həmçinin seçkilərin təşkili üçün məsul olan digər qurumlarla da birgə çalışırıq. Bizə bu işdə kömək edirlər və ilk növbədə seçkilərə dəvət olunduğumuz üçün minnətdarlığımı bildirirəm, çünki seçkiləri müşahidə etməyə dəvət olunmağımız bizə olan etimaddan xəbər verir. Təbii ki, biz bu etimadın davamlı olmasını səmimi qəlbədən arzulayırdıq. Bu, böyük şərəfdir. İkinci məqam isə odur ki, bu, böyük məsuliyyətdir. Bizdən seçkilərə dair obyektiv qiymətləndirmə gözlənilir. Bizdən həmçinin dəstək göstərilməsi və kömək edilməsi gözlənilir. Biz Azərbaycan Respublikasının qonşularıq və bura dost kimi gəlmişik. Bu səbəbdən xoş niyyətlə gəlmişik, ümumi hədəfimiz var - seçkilərin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün əlimizdən gələni etmək".



Pensiyalar artırıldı - Prezident sərəncamı

Prezident İlham Əliyevin yeni sərəncamı ilə bütün növ pensiyalar indeksləşdirilərək 11,2 faiz artırıldı. Bu barədə Musavat.com-a Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, dövlət başçısının imzaladığı yeni "Əmək pensiyalarının indeksləşdirilməsi haqqında" Sərəncam pensiyaçıların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, pensiyaların artırılması istiqamətində ardıcıl şəkildə atılan addımların növbəti davamıdır.

Sərəncamla 2024-cü il yanvarın 1-dək təyin edilmiş bütün pensiyalar Dövlət Statistika Komitəsinin təqdim etdiyi məlumata əsasən, 2023-cü il üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq 11,2 faiz indeksləşdirilməklə bu ilin 1 yanvar tarixindən artırılır.

Həmçinin qulluq stajına görə əlavələr təyin edilmiş məbləğlərinin və 2023-cü il yanvarın 1-dən pensiyaların tərkibinə daxil edilən maddi yardımların da qeyd olunan qədər indeksləşdirilməklə bu ilin əvvəlindən artırılması təmin edilir.

Artımlar elektron sistem üzərindən avtomatik şərətdə həyata keçirilir və pensiyaçıların bunun üçün hər hansı sənəd təqdim etmələrinə, müraciətinə ehtiyac yoxdur.

Yanvar ayı üzrə pensiyalara edilmiş artımlar fevral ayının pensiyası ilə birgə ödənəcək.

Məsələn, şəxsin pensiyası 500 manatdırsa, bu məbləğ cari il yanvarın 1-dən 11,2 faiz, yəni 56 manat artırılmaqla 556 manata çatdırılacaq, yanvar ayının 56 manat artımı da fevral ayının pensiyasına əlavə olunaraq verilecək. Ümumilikdə 1,1 milyon pensiyaçının əhatə edən artımlar üçün illik əlavə olaraq təqribən 630 milyon manat xərclənəcək.

Qeyd edək ki, pensiyaların indeksləşdirilməklə artırılması ötən ilin əvvəlindən bütün növ pensiyalara şamil olunur.

Hazırkı artım da həm ümumi əsaslarla pensiya təyin olunmuş, həm də qulluq stajına görə əlavə alan pensiyaçıları (pensiyaçı olan hərbi qulluqçular, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları və b.) əhatə edir.

Sərəncamla tətbiq edilən indeksasiya üzrə artım 2023-ci il üzrə orta inflyasiya dərəcəsinə (8,8 faiz) üstələyir.

Eyni zamanda sərəncamla istehlak qiymətləri indeksinin ötən il üzrə illik səviyyəsinə uyğun olaraq sığortalananların fərdi hesablarında 2024-cü il yanvarın 1-dək qeydə alınmış pensiya kapitaları da 8,8 faiz indeksləşdirilərək artırılır. Məsələn, şəxsin fərdi hesabında 50 min manat pensiya kapitalı toplanıbsa, bu məbləğ 8,8 faiz, yəni 4400 manat artırılmaqla 54400 manata çatdırılacaq.

Bu da onu göstərir ki, işləyən şəxslərin fərdi hesablarında toplanan pensiya kapitaları yalnız hər ay onların əməkhaqlarından sosial sığorta ayırmaları əsasında deyil, həm də hər ilin əvvəlində dövlət tərəfindən indeksləşdirilmə əsasında müəmmadi olaraq artırılır.

O qeyd edib ki, seçkiqabağı hazırlıq prosesi o təsəsrüratı yaradır ki, planlı şəkildə, yüksək təşkilatçılıq səviyyəsində və ən əsası Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun formada hazırlıq gedir: "Biz ilk növbədə beynəlxalq norma və tələbləri deyil, ölkənin qanunvericiliyini əsas götürürük, çünki buna mütləq riayət edilməlidir. Məsələn, ABS-da seçki hüququ və seçki qanunları tamamilə fərqlidir, Avropa İttifaqı ölkələrində digər formada, hər ölkənin özünün xüsusiyyətləri var. Bu səbəbdən biz MDB məkanının qanunlarını əldə rəhbər tuturuq. Biz görürük ki, hazırlıq prosesi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun həyata keçirilir".

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Baş katibinin siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Yousef Aldobeay isə deyib ki, Azərbaycanda yüksək

texnologiyalardan istifadə şəffaf seçkilər keçirmək niyyətini açıq göstərir. Y.Aldobeay qeyd edib ki, Azərbaycan təşkilatın çox fəal üzvüdür: "İƏT-in Nizamnaməsində qeyd olunub ki, üzv ölkələr demokratiyanı tam dəstəkləyir. 57 ölkə İƏT-in üzvüdür və onlardan 35-də seçkilər keçirilir. Biz onlardan dəvət alırıq. Biz ölkələrin suverenliyinə və daxili işlərinə qarışmamağı əsas götürürük. Sizdən xahişim olacaqdır ki, seçkilər uğurla başa çatdıqdan sonra Azərbaycanın təcürbəsini bizimlə bölüşsünüz. Sizin yüksək texnologiyalardan istifadə etməyiniz şəffaf seçkilər keçirmək niyyətinizi açıq göstərir".

Qeyd edək ki, seçkini izləmək üçün ümumilikdə 90 mindən çox müşahidəçi qeydiyyatdan keçib. Hər məntəqədə 13-14 müşahidəçinin olması gözlənilir.

■ **Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"**



barədə ilkin məlumatları təqdim etməlidirlər. İnformasiya Mərkəzi seçki günü və ondan sonra səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyalarının və dairə seçki komissiyasının yekun protokollarındakı məlumatları MSK-nin internet saytında ilkin məlumat kimi yerləşdirməlidir.

Dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi barədə məntəqə seçki komissiyalarının maliyyə hesabatı fevralın 13-dək, dairə seçki komissiyalarının maliyyə hesabatı isə fevralın 18-dək MSK-ya təqdim edilməlidir.

Fevralın 18-nə kimi prezident seçkisinə yekun vurulmalı və nəticələr təsdiq olunması üçün Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsinə təqdim edilməlidir.

Azərbaycanda növbədənə prezident seçkisinin təşviqat kampaniyası səhər saat 8.00-da başa çatıb.

Təşviqatın sonuncu günü - fevralın 5-də Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, Prezidentliyə namizəd Qüdrət Həsənzadə Şirvan şəhərində seçicilərlə görüşüb.

Musavat.com xəbər verir ki, partiyanın seçki platforma-

mə hakimiyyətinin, andlı iclasçılar institutunun ölkədəki bir çox problemlərin həlli üçün əsas şərt olduğunu vurğulayan prezidentliyə namizəd qeyd edib ki, seçicilərin etimadını qazanacağı təqdirdə, ilk növbədə sözügedən sahədə, həmçinin vətəndaşların mülkiyyət hüquqlarının qorunması iqtisadi sahədə islahatların həyata keçirilməsinə nail olacaq.

Prezidentliyə namizəd ədalətli cəmiyyət qurmaq üçün hüquqi dövlət quruculuğunun, hüquqi dövlət quruculuğu üçün isə ictimai şüurun inkişafının, demokratik dünya görüşünün formalaşmasının zəruriliyini qeyd edib.

MSK-nın məlumatına görə, seçkilərdə 6 milyon 300 mindən artıq seçici siyahıya alınıb. Seçki günü qeyri-iş günü hesab olunur.

İşğaldan azad olunan Füzuli şəhərində səsvermə prosesi 3 məntəqədə baş tutacaq. AZƏRTAC-ın xəbərinə görə, **84 sayılı Füzuli seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının sədri Ramiz Teymur** bildirib ki, dairədə ümumilikdə 77 seçki məntəqəsi üzrə 54457 seçici qeydə alınıb. Onlardan 3619 nəfəri işğaldan

cək. Füzuli şəhərində 527 ailə olmaqla, 1969 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib. Həmin sakinlərdən səsvermə hüququ olan 1292 nəfər doğma yurtda ilk dəfə səs verəcək.

Ağdam rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində 118 sayılı seçki dairəsinin üç məntəqəsində seçki prosesi keçiriləcək. 57 sayılı məntəqə Ağdam Konfrans Mərkəzində, 58 sayılı məntəqə "AzərEnerji" ASC-nin binasında, 59 sayılı məntəqə isə Kəngərli kəndində təşkil edilib.

Fevralın 7-də keçiriləcək növbədənə prezident seçkisi ilə əlaqədar bir sıra ölkələrin mərkəzi seçki komissiyalarının sədrləri və müşahidə missiyalarının rəhbərləri Azərbaycana gəlib. Onlar arasında MDB-nin Baş katibi Serqey Lebedev və MDB katibliyinin rəhbəri Serqey Burutin, Monteneqro MSK-nın sədri Nikola Mugosa, İƏT Baş katibinin siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Yousef Aldobeay və İƏT Katibliyinin seçki müşahidə bölməsinin rəhbəri Şakir Mahmud Bandar, Gürcüstan MSK-nın sədri Giorgi Kalandarişvili və bir neçə üzvü, Qazaxıstan MSK-nın sədri Nurlan

Azərbaycanda tarixi seçkilərə bir gün qaldı. Həmişəki kimi, səsvermə prosesini, ümumiyyətlə, seçki prosesini əvvəldən axıradək beynəlxalq təşkilatlardan olan missiyalar da müşahidə edir.

Bu arada ATƏT-in seçkiləri müşahidə missiyasında ciddi qarşıdurma mühitinin, kəskin ittihamlar və təhqirlərlə müşayiət olunan polemikaların yaşandığı barədə ilginclik məlumat yayılıb (Axe.az). Bildirilir ki, missiyanın tərkibində olan ABŞ nümayəndələri dominantlığı ələ almağa və hamını təzyiq altında saxlamağa çalışırlar. Onlar nəinki uzunmüddətli və qisməddətli sırası müşahidəçilərə, hətta missiyanın rəhbərliyinə belə təzyiq göstərir. Seçkilərlə bağlı missiya üzvlərinin azacıq da olsa pozitiv bəsatları, qeydləri isə dərhal cırlılır və atılır.

Bəllidir ki, ATƏT seçkiləri müşahidə missiyalarının fəaliyyətini tənzimləyən daxili qaydalar var. Amma bu qaydalar ayaqlar altına atılır, elə təəssürat yaranır ki, Azərbaycan bu müşahidə missiyasına başqa "missiya" tapşırıb. Redaksiyaya daxil olan məlumatda daha sensasiyalı məqam da var: qeyd edilir ki, seçki günü ATƏT müşahidəçilərindən biri ilə polis arasında qarşıdurma mühiti yaratmaq və sonra da bunu "polis ATƏT müşahidəçilərinə işləməyə imkan vermədi, onlara qarşı zorakılıq tətbiq etdi" adı altında hesabat daxil etmək və bunu "dünyaya car çəkmək" planlaşdırılır.

Bundan başqa, missiyanın işinə cəlb olunmuş yerli insanlarla, məsələn, tərcüməçilərlə qəddar, təhqiramiz davranış halları var. Tərcüməçilərdən biri bugünlərdə təhqir olunub və alçaldılıb, ona qarşı şiddət tətbiq edilib və o, sarsıntı keçirib. İş o yere çatıb ki, missiyaya daxil olan bəzi nümayəndələr bunu vicdanlarına sığdırmayıblar və məsələyə müdaxilə edib onun qarşısını alıblar.

Məlumdur ki, ATƏT missiyasının tərkibində cinsi azlıqların nümayəndələri də var. Bir qrup müşahidəçinin regiona səfəri çərçivəsində kifayət qədər konservativliyi ilə seçilən rayonların birində olduqları zaman cinsi azlıqların nümayəndələri nümayişkarənə şəkildə öz cinsi tələbatlarından irəli gələn hərəkətlər ediblər. Bu isə həmin mənzərəni seyr edən yerli sakinlərin narazılığına səbəb olub.

Maraqlıdır: belə biabırçı ab-havanın hökm sürdüyü bir missiya seçki kimi məsuliyyətli bir prosesi necə adekvat qiymətləndirəcək? Davalar, qarşıdurmalar, etik qaydaların kobud pozulması, daxili qaydalara riayət etməmə, yerli insanlara qarşı alçaldıcı münasibət bir tərəfdən, amrikalılardan ibarət bir qrupun dominantlığı və hamını təzyiq altında saxlaması, əvvəlcə-

Bakıdakı ATƏT seçki missiyasında qalmaqal - nə baş verir?

Deputatdan açıqlamalar: "O missiyanın tərkibində seçkilərə obyektiv qiymət verənlər, vermək istəyənlər olacaqsansa belə, həmin kəsləri prosesdən dərhal çıxış edəcəklər və..."

dən hazırlanmış ssenari, hesabat, öyrədilmiş müşahidəçilər də digər tərəfdən.

Bədniiyyətli çevrələrin bu dəfə seçki pozuntuları adı ilə ölkəmizə qara yaxmaq, şər-ləmək planı niyyəti baş tutacaqmı?

Milli Məclisin deputatı, Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri Elşən Musayev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ATƏT-in seçkiləri müşahidə missiyasının üzvləri prosesin lap əvvəlində siyasi partiya rəhbərləri ilə Milli Məclisdə görüş keçiriblər və həmin görüşlə bağlı şəxsi qənaət formalıdır: "Şəxsi qənaətim budur: Onlar dinləmirdilər, sadəcə danışdılar. Onlar üçün prosesin mahiyyəti, əsl gedişatı qətiyyən maraqlı deyil və bu səbəbdən də nəticə barədə missiyanın obyektiv fikir söyləyəcəyi indidən şübhə

doğurur. Nəhayət, missiya üzvləri məlum görüşdə özlərini elə aparırdılar, guya hər şeyi bilirlər və bizimlə də yalnız nəyisə dəqiqləşdirməyə gəliblər.

Bir daha təkrar edirəm, bu mənim şəxsi fikrimdir. Amma həmin fikir də göydən, havadan formalaşmayıb. Səbəblidir. Təsəvvür edin, hələ namizədlərin şifahi formada elan edilməsi mərhələsində bunlar bizdən soruşurdular ki, namizədlərin insanlarla görüşünə, təmasına maneçilik törədilməyi? Dedim, şifahi namizədlər bilirsinizmi nədir?

Hələ sadəcə arzu. Bunu reallaşdırmaq üçün isə imzalar toplanmalıdır, onların həqiqiliyi yoxlanılmalıdır, qərar verilməlidir, namizədlər təsdiq edilməlidir və yalnız bundan sonra sizin sualınıza cavab vermək mümkündür. Yeni demək istəyirəm ki, bunların hər sözündə sanki bir provokasiya, ironiya, qabaqdangəlməlik, hirs və müştəbəhlik vardı. Tam dəqiq desəm: Ən azından mənə bu təəssüratı yaratdılar və fəaliyyətləri ilə bağlı nikbin düşünməyə üçün "əlyəri" qoymadılar".

Deputat hesab edir ki, o missiyanın tərkibində seçkilərə obyektiv qiymət verənlər, vermək istəyənlər olacaqsansa belə, həmin kəsləri prosesdən dərhal çıxış edəcəklər, verdikləri rəyləri nəzərə almayacaqlar, üzərlərinə "səlib yürüşü" təşkil edəcəklər. Artıq indidən müşahidəçilərin aralarında qalmaqallar, gərginliklər yaşandığı barədə yayılan xəbərlər də bunu təsdiqləyir: "İlkin görüntü budur. Çünki məqsəd və məram artıq hiss olunur. Bunların seçki ilə bağlı bəyanatları çox güman ki, ən az 2 ay bundan öncə hazırlanıb.

Hər halda, gözləyək. Düşüncəm hazırkı vəziyyətdə budur və həmin düşüncələrlə bağlı yanılsam, ATƏT-in seçki müşahidəçilərinin təmsilində ədalətli və obyektiv mövqe gör-səm, buna ancaq sevinərəm".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərini ATƏT sənədi müəyyən edəcək? - 2017-ci il qərarı...

Qabil Hüseynli: "ATƏT 2017-ci ildə hadisələrə baş vura bilərdi, amma yaxasını kənara çəkərək..."

Ramiyə Məmmədova: "Məsaj verirlər ki, Paşinyan ərazi güzəştinə gedir, növbəti kapitulyasiya edir"

Ötən həftə sərhədlərin delimitasiyası üzrə Azərbaycan-Ermənistan birgə komissiyası növbəti dəfə bir araya gəldi. Ancaq belə görünür ki, sərhədlərin dəqiqləşməsi hələ uzun illər alacaq. Elə bu səbəbə Bakı və İrəvan faktiki anlaşıb ki, sülh sazişinin imzalanmasını bu məsələdən ayırırlar. Üstəlik, sərhədlərin delimitasiyası üçün konkret xəritələrlə bağlı ilkin razılıq da hələlik yoxdur.

"Delimitasiya və demarkasiya prosesi nə 1975-ci ilin xəritələri, nə də Almatı Bəyannaməsi əsasında aparılmalıdır. Bundan ötrü xüsusi olaraq SSRİ ölkələri üçün işlənib hazırlanmış və qəbul edilmiş prinsiplər mövcuddur". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Ermənistanın keçmiş baş naziri Xosrov Arutyunyan belə deyib. Onun xatırlatmasına görə, 2017-ci ilin dekabrında ATƏT "Dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası: cari problemlər və onların həlli yolları" sənədini qəbul edib. Arutyunyan bildirib ki, bu sənəd xüsusi olaraq postsovet məkanı ölkələrinin delimitasiyası və

demarkasiyası zamanı yaranan problemlərin həllindən ötrüdür.

"Soruşmaq istərdim: məgər ATƏT Almatı Bəyannaməsinin mövcudluğundan bixəbəridimi? Onlar mütəxəssislər idilər. O vaxt deyə bilərdilər ki, Almatı Bəyannaməsinə götürün və onu rəhbər tutun. Amma bu edilməyib. Proses zamanı yaranan problemlərin həlli üçün prinsiplər müəyyən olunub. ATƏT-dəkilər gözəl başa düşürdülər ki, SSRİ dağıldandan sonra ərazidə ciddi geosiyasi dəyişikliklər baş verib və belə bir şəraitdə 1991-ci ilin inzi-bati sərhədlərinə istinad etmək mənasızdır. Mən həmin

prinsiplərin Bakıda niyə "unuldugunu" çox gözəl anlayıram. Amma nədən İrəvan da susur, bunu başa düşmürəm", - sabiq baş nazir qeyd edib. Bu nə prinsiplərdir, Arutyunyan nədən danışır? ATƏT-in 2017-ci ildə qəbul etdiyi qərarla nə var? Qeyd edək ki, yanvarın 31-də Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə komissiyasının iclası keçirilib. Görüş şərti sərhədin Azərbaycanın Qazax rayonu və Ermənistanın Tavuş vilayəti hissəsində baş tutub. Bu-dəfəki görüş sayca altıncı idi. İlk iki görüş şərti sərhəddə (Arazdəyən kəndi və Qazax rayonu), ikisi xaricdə (Moskva və Brüssel), sonuncu görüş isə 2023-cü il noyabrın 30-da indiki formatda, yəni şərti sərhədin Qazax-Tavuş hissəsində keçirilmişdi.



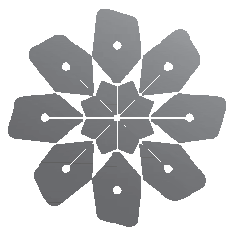
Professor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, ATƏT 2017-ci ildə hadisələrə baş vura bilərdi, amma yaxasını kənara çəkərək prosesləri yola verirdi: "O vaxt sərhədlərin müəyyənəlməsi müzakirələri getmirdi. Həmin dövrdə ermənilərin danışq ritorikası təhdid üslubunda idi. Ona görə ATƏT-in delimitasiya ilə bağlı hansı prinsipləri qəbul olunub, məlumatı-sızam. Axı o vaxt delimitasiya söhbətləri yox idi". **Q.Hüseynli hesab edir ki, hazırkı formatda danışıqlar davam etməlidir:** "Qərb ölkələrinin təklifləri səslənir, amma onlar işə qarışanda proses pozulur. ATƏT kimi böyük təşkilat müdaxilə etsə, bir az da qarışıqlıq olacaq. Çünki xoş olmayan məsələlər irəli sürüləcək. Ən yaxşısı Almatı Bəyannaməsinə istinadla sərhədlərin dəqiqləşməsinə

hədlərin dəqiqləşməsinə hə-yata keçirməkdir".

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədovanın fikrincə, sabiq erməni baş nazirin təklifi keçərlidir deyil. Onun sözlərinə görə, məqsəd burada Minsk Qrupunu yenidən dövrüyyəyə buraxmaqdır: "Mən ATƏT-in həmin sənədi və müddəaları ilə tanış deyiləm. İndiyə qədər də onun mətni yayılmayıb. Ola bilsin ki, tövsiyə xarakterli bir sənəddir və münəqişə tərəflərinə çağırış edilir. Amma hazırda ATƏT-ə ehtiyac yoxdur, Minsk Qrupu da dağılıb. Onlar nə fayda verəcək? 30 il münəqişənin həllində rol oynamadılar, indi həmsədr ölkələr düşmənlər olublar, Ukraynada, Yaxın Şərqdə savaşır-lar, bizə gəlib nə töhfə verəcəklər? Məncə, Arutyunyan revanşist mövqedən çıxış edib. O demək istəyir ki,

1991-ci il razılaşması Ermənistan üçün təslimçilikdir, lakin xalqa yalanlar uydurur, cəmiyyəti Paşinyanın üzərinə qaldırmaq cəhdləri edirlər. Yəni mesaj verirlər ki, Ermənistanla iqtidar delimitasiya məsələsində ərazi güzəştinə gedir, növbəti kapitulyasiya edir. Amma erməni xalqı anlamalıdır ki, onun dövlətçilik inkişafı bu problemlərin həllindən asılıdır. İşçi qaydada keçirilən görüşlərdən hələlik hansısa mühüm nəticələr əldə olunduğunu demək tezdir. Bəlkə də müəyyən nəticələr var, amma onların tam mənası ilə açıqlanmasına zaman gərəkdir. Həmçinin komissiyaların iclasları intensiv qaydada keçirilərsə, il ərzində sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı hansısa ciddi razılaşma əldə etmək mümkün ola bilər".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"



**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azərbaycançılıq ideyasının təbliği

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu Azərbaycançılıq ideologiyası Azərbaycanda yaşayan, onu vətən bilən bütün fərdləri birləşdirən ideologiyadır. Azərbaycançılıq milli məfkurədir. Azərbaycançılığın dövlətçiliyə tətbiqi ölkənin bütün istiqamətlərdə möhkəmlənməsinin təməlinə dayanan mühüm faktordur. Heydər Əliyev konstitusiyamızda ilk dəfə bunu nəzərə aldı.

Dünya azərbaycanlılarının qurultayında məşhur deyim olan "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam" ifadəsini işlətdi və qeyd etdi ki, hər bir insan üçün milli mənsəbiyyəti onun qürur mənbəyidir, müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır, hər bir azərbaycanlı öz milli mənsəbiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq. Azərbaycançılıq ideologiyası böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin Azərbaycan cəmiyyətinə təqdim etdiyi universal dəyərlər sistemidir. Eyni zamanda azərbaycançılıq ideologiyası Azərbaycan cəmiyyətinin bütün təbəqələrində qəbul edilən, mənimsənilən və həyat tərzinə çevrilən bir ideoloji xətdir. Azərbaycançılıq bizim həm dövlət, həm də milli ideologiyamızdır. 2023-cü il Heydər Əliyev İli Ulu öndərin müəllifi olduğu bu ideologiyanın təbliği üçün yeni imkanlar açdı.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində **Milli Məclisin deputatı Aqil Məmmədov** bildirdi ki, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmlənməsində, inkişafında, bu gün ölkəmizin qlobal gücə çevrilməsi prosesində azərbaycançılıq ideologiyasının müstəsna təsiri olub və var. Sovet ittifaqının çöküşündən və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra ilk bir neçə ildə ölkəmizdə qarmaqarışq vəziyyət, xaos hökm sürürdü, mərkəzdən-qaçma meyilləri baş qaldırmışdı. Bu ağır durumdan ölkənin çıxarılması çoxları üçün mümkün görünəndə məhz azərbaycançılıq ideologiyası bu təhlükəli vəziyyətdən çıxmaqda ölkənin, xalqın harayına çatdı. Bu ideologiyanın banisi Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə onun müəllifi olduğu azərbaycançılıq ideologiyası Azərbaycanda rəsmi status aldı. Məhz bu amil Azərbaycanın xilas oldu. Əldən getmək üzrə olan dövlət müstəqilliyimizi bu ideologiya qorudu, dirçəltdi. Xalqı bu ideologiya ətrafında birləşdirmək mümkün oldu. Azərbaycanın parçalanmasını, məhv olmasını gözləyən düşmənlərin planlarını, arzularını məhz azərbaycançılıq ideologiyası, bu ideologiyanın Heydər Əliyev tərəfindən böyük müdrikliklə həyata keçirilməsi pozdu.

lənməsində, inkişafında, bu gün ölkəmizin qlobal gücə çevrilməsi prosesində azərbaycançılıq ideologiyasının müstəsna təsiri olub və var. Sovet ittifaqının çöküşündən və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra ilk bir neçə ildə ölkəmizdə qarmaqarışq vəziyyət, xaos hökm sürürdü, mərkəzdən-qaçma meyilləri baş qaldırmışdı. Bu ağır durumdan ölkənin çıxarılması çoxları üçün mümkün görünəndə məhz azərbaycançılıq ideologiyası bu təhlükəli vəziyyətdən çıxmaqda ölkənin, xalqın harayına çatdı. Bu ideologiyanın banisi Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə onun müəllifi olduğu azərbaycançılıq ideologiyası Azərbaycanda rəsmi status aldı. Məhz bu amil Azərbaycanın xilas oldu. Əldən getmək üzrə olan dövlət müstəqilliyimizi bu ideologiya qorudu, dirçəltdi. Xalqı bu ideologiya ətrafında birləşdirmək mümkün oldu. Azərbaycanın parçalanmasını, məhv olmasını gözləyən düşmənlərin planlarını, arzularını məhz azərbaycançılıq ideologiyası, bu ideologiyanın Heydər Əliyev tərəfindən böyük müdrikliklə həyata keçirilməsi pozdu.

Azərbaycançılıq

ÜSAVAT
N 22 (8395) 6 fevral 2023

Xarici təzyiqlərin qarşısında yenə azərbaycançılıq ideologiyası

Deputat: "7 fevralda Azərbaycan vətəndaşları prezident seçkisinə axın etməklə bizi daxildən sarsıtmaq istəyən xarici qüvvələrə öz mesajını verəcək"



Aqil Məmmədov

Azərbaycançılıq ideologiyasının təməl prinsipləri 1995-ci ildə müstəqil Azərbaycanın qəbul olunan ilk konstitusiyasının yaranmasında ciddi təsire malik oldu. Ölkədə siyasi islahatlara başlanılması prosesi bu ideologiyaya özünə meyar kimi seçdi. Ölkəmizin beynəlxalq birlik tərəfindən ciddi bir dövlət kimi qəbul olunmasında, gənclərin milli ruhda tərbiyələnməsində, çox vətənpərvər milli ruhda gənc nəslin yetişməsində azərbaycançılıq ideologiyasının son dərəcə böyük təsiri olub. Bu təsir bu gün də var. Azərbaycanın hər bir vətəndaşı etnik mənsəbiyyətindən asılı olmayaraq buranı özünün doğma vətəni olaraq qo-

ruyur. Azərbaycançılıq ideologiyasının təsiri altında Azərbaycanda çox vətənpərvər gənc nəsil yetişib. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi də bunu bir daha əyani şəkildə nümayiş etdirmiş oldu. Mən deyirdim ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında bu ideologiyanın ciddi əhəmiyyəti var. Bu ideologiya ilə yetişən nəsil torpağının azad olunması üçün hər cür fədakarlığa getdi".

Deputat qeyd etdi ki, Azərbaycan şanslı ölkədir. Çünki Heydər Əliyevdən sonrakı dövrdə onun müəllifi olduğu ideologiya Prezident İlham Əliyev tərəfindən çox böyük uzaqgörənliklə həyata keçirildi: "Bu-

günkü qalib Azərbaycan məhz bu ideologiyanın dayaqları üzərində möhkəmlənib. Dövlət siyasətinin əsas ideoloji tezisində çevrilən azərbaycançılıq fəlsəfəsi Azərbaycanda yaşayan çoxsaylı millətlərin vəhdət halında Azərbaycan dövlətinin inkişafı, ərazi bütövlüyü uğrunda ayağa qalxmasına gətirib çıxardı. Bütün bunların təməlinə yenə də azərbaycançılıq ideologiyası, bu ideologiyanın dövlətin milli siyasətinə çevrilməsi oldu. Vətən müharibəsi göstərdi ki, ölkədə xalq-iqtidar, xalq-ordu birliyinin kökündə də məhz elə azərbaycançılıq ideologiyası dayanır. Bu ideologiyanın təsiri nəticəsində həssas mə-

sələlərdə xalq olaraq bir yumruq olmağı bacardıq və işğalçı separatçı ermənilərin başına endirdiyimiz "dəmir yumruq"la paralel həmin dövrdə Qarabağın işğaldan azad olunduğu 44 günlük savaş dönməndə cəmiyyətin içərisində də "Vahid Vətən", "Vahid Dövlət" və "Vahid Azərbaycan" anlayışı ətrafında sıx birlik yarandı. Son zamanlar Azərbaycana qarşı xaricdən bəzi ermənipərəst dövlətlərin təzyiqlərinin və ölkəmizi zəiflətmək cəhdlərinin artığını nəzərə alsaq, belə bir dövrdə xalqımızın birliyinə, bir yumruq kimi olmasına daha çox ehtiyac var. Deməli, yenə də milli birliyimizin ideoloji əsası olan azərbaycançılıq ideologiyası öz sözünü deyəcək. 7 fevralda Azərbaycan vətəndaşları prezident seçkisinə axın etməklə bizi daxildən sarsıtmaq istəyən xarici qüvvələrə öz mesajını verəcək. Bu mesaj ondan ibarət olacaq ki, bizi birləşdirən dəyər dövlətimiz, milli dövlət maraqlarımızdır, biz hər birimizi vahid dövlətin vətəndaşları olaraq azərbaycançılıq ideologiyası altında yenə bir yerdəyik və gələcəyimizi özümüz həll edirik, heç kim bizim gələcəyimizi müəyyən edə bilməz".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Etibar SEYİDAĞA

Bəli, fələstinli hərbi ekspertlər (onların arasında həttə bəzi keçmiş general da var!) belə deyirlər. Əlbəttə ki, onlara yüzə-yüz inanmaq olmaz, çünki maraqlı tərəfdirlər. Amma o da var ki, müharibə çox uzandı, üstəgəl, o, regional xarakter aldı və böyüdü - İsrailin ən yaxın hərbi və siyasi müttəfiqi olan ABŞ da regiondakı münafişlərə cəlb olundu. Amma müharibənin uzanmasının başqa səbəbləri də var.



Hüseyinbala SƏLİMOV

fiyyatı dünyanın ən güclülərindən hesab olunur və çox güman ki, Təl-Əvivin HƏMAS-ın planlarından xəbəri var idi.

İkincisi, HƏMAS kiçik bir terrorçu qruplaşma deyil, çox təəssüf ki, o, həm də bir çox fələstinlilər üçün bir ideyadır - onlar bu təşkilata rəğbət bəsləyir və hər cür dəstək verirlər. Bilirsiniz, istənilən siyasi prosedura münasibətdə bir mötədil, bir də radikal qanad olur. Səhv etmiriksə, elə İsrailin öz tarixində də belə olmuşdu - mülayim qanada Ben-Qurion və tərəfdarları, radikal qanada isə İsaq Rabbin başçılıq edirdi.

Burada həm də belə bir məqam var ki, Fələstinin mötədil qüvvələri hələ ki milli hədəflərə tam nail ola bilməyiblər. Bu da radikal cərəyanlara qarşı fələstinlilərin marağını artırır.

Bir dəfə Fələstinlə bağlı bir veriliş verirdilər. Belə məlum oldu ki, fələstinlilərin bir çoxu üçün siyasi kumir Şimali Koreya prezidenti Kim Çen İndir! Təsəvvür edirsinizmi?..

Bəli, məsələyə azca səthi yanaşanlar deyə bilər ki, burada təəccüblü nə var ki? ABŞ və aparıcı Avropa dövlətləri İsrailə dəstək verir, ona görə də fələstinlilər Kim Çen İna, nə bilim, Kuba liderlərinə daha çox rəğbət bəsləyirlər...

Amma tam şəkildə heç də belə deyil. ABŞ da Fələstin-İsrail məsələsində daha çox "iki dövlət" ssenarisinə dəstək verir, onu İsrailin siyasi elitasına qəbul etməkdən

təyir. Amma bu, elə də asan məsələ deyil. O ki qaldı Avropa dövlətlərinə, İsrail Qüdsü özünün bölünməz paytaxtı elan edəndə demək olar ki, Təl-Əvivə heç kim dəstək vermədi.

Fəqət, Fələstinin ABŞ-dan və aparıcı Avropa dövlətlərindən narazı qalmaq haqqı var. Əslində ərəblər öz müqəddəratlarını dəfələrlə təyin edəblər, onlarla ərəb dövləti var və keçmiş İsrail ərazisində daha bir ərəb dövləti yaranmasaydı heç də dünya dağılmazdı. Amma proseslər tamam başqa cür cərəyan etdi - indiki İsrail ərazisində iki dövlətin yaranma-

sına qərar verildi və artıq bu qərarı dəyişmək mümkün deyil.

Ona görə də məşhur "iki dövlət" ssenarisinin demək olar ki, alternativi yoxdur və Qərb dövlətləri (regionun ən güclü aktorları da məhz onlardır!) bunu nə qədər tez başa düşsə, bir o qədər yaxşıdır. Amma başa düşürlərmi?..

Təəssüf! HƏMAS-la müharibə başlandı otuz mindən çox adam həlak olub, Qəzza yerlə yeksan edilib. Amma HƏMAS üzərində tam qələbə çalınmayıb. Niyə? Ona görə ki, HƏMAS-a da, digər radikal qüvvələrə də qalib gəlməyin bir cə yolu var: İsrail

mülayim, mötədil fələstinli qüvvələrlə anlaşıb Fələstin dövlətinin yaranmasına razılıq verməlidir. Di gəl, hələ ki bunun əlamətləri görünmür - İsrail siyasətçiləri də çox radikal qalırlar...

Bununla onlar nəyə nail olacaqlar? Yaxın perspektivdə onlar həttə HƏMAS-ı tam əzə də bilərlər. Amma bundan sonra başqa bir terrorçu təşkilat yaranacaq, çünki buna zəmin var - bölgədə ərəb millətçiliyi var, ekstremist dövlətlər var. Ən əsası isə budur ki, dünyanın ən aparıcı təşkilatının - BMT-nin qərarları yerinə yetirilməyib, Fələstin dövləti qurulmayıb...

Doğrudanmı İsrail heç nəyə nail olmadı?..



Varlı olmağımızı niyə gizlədirlər

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

"Ac acı aldı, acdan lələyün törədi"
(Azərbaycan ata sözü)

Tanınmış idmançını döyən tanınmış idmançıları-mız həbs olunmuşdur. Məşhur polis şöbəsi tərəfindən. Daha sonra tanınmış idmançı məşhur jurnalistə açıqlamasında bildirmişdir ki, döyən-lər-dən şikayətini geri götürmüşdür. Bu haqda oxuyan tanınmış oxucular qulaqlarını qaşıyıb, gözlərini döymüş-lər.

Prinsipcə, bizim idmançıların tanınmışlığı nə ilə ölçülür? Ay sağ olasan: elə kimisə döyməkləri ilə. Ən yaxşı döyən, ən çox tanınır. Əgər hansısa idmançımız yarışda düzgün yolla medal alıb tanınsa, biz ona pis baxırıq. Yetmiş qapıya getsə, qız verməzlər.

Sözgeşi, bizim məşhur idmançılarımız adətən dopinqdə ilişirdilər, oradan-buradan qapdıqları medallar əldən gedirdi. İndi o yoldaşlara gözaydınlığı verirəm, milyarder Piter Til 2025-ci ildə tam yeni qayda ilə "olimpiada" keçirmək fikrindədir. Bu turnirin əsas özəlliyi bu olacaqdır ki, idmançılara istənilən dopinq, steroid, qida əlavəsi, məktəbli dönəri, patı, ölü camış pizzası və sairədən istifadə etməyə icazə veriləcək. Kefin nə istəsə, vur damara, çıx arenaya, gücünü göstər.

Ancaq güman edirəm tanınmış idmançılarımız bu istiqamətdə də uduzacaqlar, çünki bizdə dopinq sənayesi zəif inkişaf etmişdir. Qoz-fındıqla iş düzəlmir. Nəse yeniliklər lazımdır. Bazar iqtisadiyyatı olmalıdır.

Söz idmandan düşmüşkən, bu yaxında "Qarabağ"ın baş məşqçisi Qurban müəllim intervü vermişdi, orada dedi ki, milli futbol komandamızın baş məşqçiliyindən könüllü getməyibdir, onu faktiki çıxarıblar. Kim edib, niyə edib, bunları müzakirə edən oldumu? Yox. Çünki əsas məqsəd həqiqəti tapmaq deyil, başını aşağı salıb bir tikə çörək yeməkdir.

Yaxud "Neftçi"yə keçən yay məşhur (bu həqiqətən məşhur olub) rumin futbolçu Adrian Mutu müəllimi bəh-bəhlə baş məşqçi gətirmişdilər. Mutu müti olub pulunu yeyə bilirdi, ancaq deyəsən, orada-burada sponsor(lar) haqda nəse zəvəmişdi, o səbəbdən kişini namam, heç altı ay çəkməmiş işdən qovdular. Düzdür, Mutu müəllim getməyini belə izah etdi ki, anam rəhmətə getmişdi, arvadın ölməyi mənə pis təsir elədi, artıq dünya gözümdən düşübdür. Bu münasibətlə efirə "Ana segahı" da verildi. Mutun-nun yerinə gələn məşqçi də uduza-uduza gedir, deyəsən.

Mənim futbola baxmağa həvəsim-zadım yoxdur, yanlış anlamayın. Sadəcə, orada xərclənən, əkişdirilən, havaya uçan milli pullarımıza heyfim gəlir. İndicə internetdə əsas liqamızın turnir cədvəlinə baxdım. 1-ci yerdəki "Qarabağ"ın 50, 2-ci yerdəki "Sumqayıt"ın 34, 3-cü "Neftçi"nin isə 32 xalı var idi. Açıq, inanmıram dünyada belə çempionat ola ki, 1-ci yerlə 3-cü yer arasında nə az, nə çox, 18 xal fərqi olsun. Gör nə dərəcədə maraqlı, qırğın-qiymət, fışqırıq çempionatdır... Bu şəraitə görə heyətlərdə daşın üstündə konserva qutusu və kulok doldurulmuş corabla futbol oynayan cocuqlarımız adından dərin təşəkkürümüzü bildiririk. İnşallah, Razi müəllim qalib gələr!

Keçən ay Çindən maraqlı, bir az da gülməli xəbər paylaşıldı. Orada 20-21 yaşlı gənc varmış, o yaşa çatanacan çoxlu əzab-əziyyətə qatlanıb, birtəhər universitet qurtarıb, elə iş axtarırmış ki, atası bunu çağırıb, sürpriz xəbər verib: bizim pulumuz çoxdur, mən əslində milyonerəm, indi şirkətimi də sənə tapşırıram. Sən demə, ata villaları, bahalı maşını-zadı, qisası, varlı ailə olduqlarını hansısa yolla bundan gizli saxlayıbmış. Ki, uşaq dedə malına arxayın olmasın, əməyin qədrini bilsin, daha nə nələr...

Açıq, biz zəhmətkeşlər də ürəyimizin dərin qatlarında ümid edirik ki, bir gün hökumət bizi çağırıb deyəcək: "Siz varlı ölkənin vətəndaşlarısınız, alın, xərcləyin, yeyin-için, yerə keçin". Məncə, onlar bizim müftəxor olmağımızı istəmirlər, ona görə bu müdhiş xəbəri hələlik bizdən gizləyirlər.

İndi söz məşhur əlaqədar təşkilatlarıdır (heç bilmirəm idmandan bura necə geldik...)

ABŞ-in erməni lobbisinin çörəyini yeyən amerikalı senatorlar ölkəmizə qarşı daha bir həmləyə hazırlanır. Bu dəfə senatorlar Ed Marki və Bill Kessidi Konqresə "Azərbaycanda insan haqlarının vəziyyəti ilə bağlı hesabat" tələb edən qətnamə layihəsi təqdim ediblər.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, bu barədə ABŞ-ın "Hay Data" erməni komitəsi məlumat yayıb. Bildirilir ki, Ed Marki və Bill Kessidi Xarici Yardım Aktının 502 B (c) Bölməsinə uyğun olaraq Azərbaycanda insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı hesabat tələb edən iki-partiyalı qətnamə təqdim ediblər. Layihədə Azərbaycanda insan hüquqlarının vəziyyəti haqda məlumatdan asılı olaraq ABŞ-ın təhlükəsizlik sahəsində ölkəmizə yardımını azaltmaq və dayandırmaq çağırışı yer alır. Eyni zamanda Dövlət Departamentindən, dövlət katibi Entoni Blinkendən həm Azərbaycan daxilində, həm də guya "etnik təmizləməsi ilə nəticələnən Dağlıq Qarabağda davam edən hərbi hücum zamanı insan hüquqlarının pozulması" ilə bağlı hesabat tələb olunur. Təşəbbüsə senatorlar Marko Rubio, Qari Piter, Elizabet Uorren, Şeldon Uaythaus, Piter Uelç və nə qədər qərribə də olsa, Bob Menendez (hazırda ona qarşı korruptsiya ittihamı ilə cinayət işi açılıb!) də qoşulub.

Erməni rüşvəti ilə bəslənən senator Marki həyasızcasına vurğulayıb ki, "Azərbaycan hökumətinin məsuliyyətə cəlb edilməsi zərurəti çoxdan keçib". Buradaca sual yaranır: niyə? Öz ərazisindən işğalçı qüvvələri qovduğu və ərazi bütövlüyünü təmin etdiyinə görə? "Hərbi əməliyyatlar heç vaxt Dağlıq Qarabağda (?) - red.) sülh və sabitlik probleminin həlli yolu olmayıb. Bu qətnamə insan haqlarının qorunması və regionda etnik ermənilərə qarşı cinayətlərin dayandırılması üçün Azərbaycan hökumətinə təzyiq məqsədi daşıyır. Biz Dağlıq Qarabağ xalqının (belə xalq da varmı?! - red.) iradəsini, hüquqlarını və əsas azadlıqlarını müdafiə etməliyik", - Marki sayıqlayıb.

Senator Kessidi isə bir az da qabağa gedərək, Azərbaycan tərəfindən guya "erməni ziyarətçilərinin dağıldığını" iddia edib. Qətnamədə habelə Dövlət Departamentdən "Azərbaycanın törətdiyi insan haqları pozuntuları, o cümlədən özbaşına qətlər, məhbuslara işgəncə verilməsi, etnik ermənilərin Qarabağdan deportasiyası, dini və mədəni obyektlərin dağıdılması ilə bağlı" ətraflı məlumat tələb olu-



ABŞ-da növbəti anti-Azərbaycan layihəsi - Bakıdan sərt reaksiyalar

Erməni lobbisinin çörəyini yeyən senatorlar ölkəmizə qarşı ağ yalan, şantaj və uydurmalarla dolu qətnamə hazırlayıb; prezidentliyə namizədlər "od püskürdü"

nur. Qisası, növbəti dəfə Azərbaycan qarşı ağ yalan, feyk-faktlar, şantaj və uydurmalar əsasında hazırlanan bir iddia var. Bildirilir ki, sözügedən qətnamə layihəsini ABŞ-ın çoxsaylı qeyri-hökumət təşkilatları, o cümlədən "Freedom House", İnsan Haqları Fondu, Beynəlxalq İnsan Hüquqları Federasiyası, Beynəlxalq Siyasət Mərkəzi, Quincy İnstitutu və başqaları dəstəkləyib. Təbii ki, ABŞ Konqresinin hər iki palatasında Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərən Erməni Milli Komitəsi bu layihədən məmnundur. Bəs belə səylər Konqresin hər iki palatasında Azərbaycan əleyhinə vahid sənədin qəbuluna gətirə bilərmə? O halda bu, ABŞ-la ikitərəfli münasibətlərə, Ermənistanla aparılan sülh danışıqlarına və Vaşinqtonun neytral vasitəçilik səylərinə necə təsir edəcək? Bakı hansısa önleyici addımlar atacaqmı və atmalıdırmı?

Prezidentliyə namizəd Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında qeyd etdi ki, Azərbaycanın qələbəsi ermənipərəst daireləri narahat edib: "İşğalçı Ermənistanla heç nə deməyən bu qüvvələr indi bizi hədəf alıblar. Onlar seçki dövrünü fürsət bilərək təzyiq edirlər. Lakin xalqımız seçkiyə gedərək bu bədnam amerikalı, avropalı siyasətçiləri pat vəziyyətinə salmalıdır. Çünki senatorlar, konqresmenlər seçki dövründən sui-istifadə edərək şantaj keçiblər".

Onun sözlərinə görə, Ermənistan hələ də Qazaxın kəndlərini və Kerkini işğal altında saxlayır, amma onları dəstəkləyən qüvvələr işğalçıların bu əraziləri boşaltmasını istəmirlər: "Qərbdə olan bu təsisatların məqsədi xüsusən də seçkini şübhə altına salmaqdır. Azərbaycandakı seçkilərə kölgə sala bilməyəcəklər. Biz ən yüksək səviyyədə seçki keçirməliyik. Dünyaya, bizə xor baxan qüvvələrə sübut etməliyik ki, Azərbaycan xalqı seçkidə iştirak etdi, öz seçimini nümayiş etdirdi. Ona görə də bu cür qətnamə layihələri bizim üçün zibil qutusuna atılacaq sənədlərdir. Erməni lobbisinin əlinə baxan senatorlar Azərbaycan əleyhinə hansı ittihamları səsləndirsinlər, fərq etməz, beynəlxalq hüquq yanımızdadır".

E.Musayev hesab edir ki, bu qətnamələrin qəbul olunacağını gözləmir: "Hətta o qətnamələr keçsə də, nəticə dəyişməyəcək. Sadəcə, onların bu çağırışları Vaşinqton-Bakı münasibətlərinə xələf gətirir. Bundan öncə Blinkenin köməkçisi Senatda Azərbaycan əleyhinə çıxış etdi, sonra dövlət katibi özü Bakıya zəng edərək onun səfərinə şərait yaradılmasını xahiş elədi. Yeni bu cür addımları atarkən senatorlar düşünməlidirlər ki, əlaqələrə hansı mənfi təsir göstərirlər. Azərbaycan Qarabağdan bir erməni belə qovmayıb. Bu gün də Xan-

kəndidə yaşayanlar var. Gədənləri zorla saxlamaq olmazdı ki? Onların içində cannilər, separatçılar olublar, özləri qaçıblar, məsuliyyətə cəlb olunmaqdan yayınıblar".

Prezidentliyə namizəd Fuad Əliyev isə həmin senatorları satqın, ABŞ-ın milli maraqlarının düşməni, erməni faşizminin da-banını yalayan adlandırdı. F.Əliyev açıqladı ki, adıçəkilən senatorların korruptsiyalarla çoxdan ifşa edilib: "Bundan qabaq Menendez rüşvay edildi, cinayət işi başlandı. Frenk Pallone kimisinin də rüşvətlə başladığı sübut olunub. Ağ Ev bu adamlara görə xəcalət çəkməlidir. Çünki Amerikanın tərəfdaşı olan bir ölkəyə - Azərbaycan əleyhinə Konqresdə, Senatda hər həftə bir qətnamə hazırlanır. Bu adamların başqa işi-gücü yoxdur? Amerika üçün daha prioritet mövzular, problemlər var, amma bu senatorlar Yaxın Şərq, Ukrayna, Çin və s. məsələləri bir kənara qoyub Cənubi Qafqaza müdaxilə edirlər. Sadəcə, aldıkları pulun xidmətini göstərirlər. Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edib, bizim ərazi bütövlüyümüzü Birləşmiş Ştatlar da, Fransa da tanıyır, amma onların qurumları əl çəkmirlər. Deməli, qərəzli bir kampaniyadır və məqsəd Azərbaycanı beynəlxalq ictimaiyyətin gözündə aqressor kimi göstərməkdir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sənədinin imzalanmasına ümidlər kövrək olaraq qalır. Bu, o deməkdir ki, 2024-cü ilə bağlı da ehtimal hələlik 50:50-yə nisbətindədir.

İndiki halda konkret fikir bildirmək, proqnoz vermək çətinidir. Çox şey əlbəttə ki, rəsmi İrəvanın nə dərəcədə konstruktiv mövqe tutacağından asılı olacaq. Ermənistan rəhbərliyinə daxil olan şəxslər sülh müqaviləsinin həttə 2023-cü ilin sonlarına dek imzalanma biləcəyini, rəsmi İrəvanın buna "siyasi iradəsinin olduğunu" iddia edirdilər. Amma il başa çatdı, yeni ilin ikinci ayıdır, di gəl, Ermənistan hakimiyyəti gah "güzgü prinsipi" ilə qoşunların geri çəkilməsini, gah silahlara nəzarət edilməsini, gah da hansısa qondarma paktın imzalanmasını təklif edərək vaxt uzatmağa çalışır. Paralel olaraq Avropa İttifaqı missiyasının Ermənistandakı oyunbazlıqları, Fransa jəndarma generalının şərti sərhədlərə gəlib çıxması kimi qarışdırıcı faktlar, ABŞ-ın İrəvanda səfirliyinin amerikanlara müraciətlə Azərbaycanla sərhədə getməmək çağırışı etməsi kimi qarışdırıcılıq meyilləri sülh prosesinin yaxında olmayacağı qənaətinə yaradır.

"İki ölkə arasında sülh sazişi 2024-cü ilin birinci yarısında imzalanma bilər". Qərbin nüfuzlu "Fitch" reyting agentliyinin proqnozunda belə deyilir. Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyev fevralın 1-də Parlamentlərarası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonqu qəbul edərkən deyib ki, artıq Azərbaycanla Ermənistan arasında de-fakto sülh var və bir neçə aydır iki ölkənin sərhədində sakitlik hökm sürür, amma bu prosesi məntiqi yekunlaşdırmağa nail olmaq üçün sülh müqaviləsi imzalamaq, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoymaq lazımdır. Bu kontekstdə dövlət başçısı vurğulayıb ki, Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin Ermənistana birləşdirilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün pozulması ilə bağlı bərbəz çağırışlar var və həmin sənədə istinadlar Ermənistan konstitusiyasında da əksini tapıb. Həmçinin Ermənistanın digər hüquqi sənədlərində ölkəmizə qarşı ərazi iddiaları, Ermənistanın qoşulduğu bir çox konvensiyalar və digər sənədlərdə Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tanımayan çoxsaylı qeyd-şərtlər var. Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, bu iddialara son qoyulsa, Ermənistan konstitusiyasına və digər hüquqi sənədlərə müvafiq dəyişikliklər edilsə, sülhə nail olmaq olar. Eyni

Sülh müqaviləsi üçün yeni tarix - Ermənistan referendumuna gedir

Paşinyan yolayrıcında qalıb: ya Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddialarını özündə əks etdirən nimdaş qanunvericilikdən imtina etməli, ya da revanşistlərin, kilsənin səsinə səs verib, gərginlik ocağını növbəti dəfə alışdırmalıdır...



Təhlükəsizlik eksperti: "Dəyişiklik olmadan sülh müqaviləsi imzalanarsa, bu sənəd mübahisə predmeti olacaq və legitimliyi şübhə altına alınacaq"

zamanda Prezident İlham Əliyev bildirmişdi ki, Fransa regionda dağıdıcı siyasət həyata keçirərək odun üstünə benzin tökmək prinsipindən çıxış edir. Ermənistanın militarizasiya siyasətini apardığını, geosiyasi intriqaların təşəbbüskarı olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev rəsmi Parisin regionda vəziyyətin gərginləşməsinin səbəbkarı olduğunu, müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda və parlament müstəvilərində anti-Azərbaycan siyasət yürütdüyünü də diqqətə çatdırıb. Dövlət başçısı Fransanın Cənubi Qafqaz regionunda aparıcı mövqeyə nail olmaq və nüfuzunu gücləndirmək məqsədilə siyasət yürütdüyünü, lakin onların bu istiqamətdəki cəhdlərinin əbəs olduğunu vurğulayıb.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bu il yanvarın 19-da hökumətin iclasında bildirmişdi ki, ölkəyə yeni geosiyasi və regional şəraitdə ölkəni daha rəqəbətlə və həyat qabiliyyətli edəcək yeni konstitusiyaya lazımdır. Bunu da yada salaraq ki, 1992-ci ildə Ermənistan parlamentinin qəbul elədiyi və hələ də qüvvədə olan qanuna əsasən, heç bir erməni rəsmisi keçmiş Dağlıq Qarabağın Azərbaycan tərkibində göstərdiyi hər hansı sənədə imza ata

bilməz. Üstəgəl, Azərbaycan ərazi iddiasının yer aldığı Ermənistan konstitusiyası. O zaman N.Paşinyan sülh müqaviləsi necə imzalaya bilər? Yaxud imzalasa, bu müqavilənin legitim qüvvəsi olacaqmı, əgər Ermənistanın Konstitusiyaya Məhkəməsi sənədi dərhal qeyri-legitim elan edəcəksə? Nəhayət, həqiqətən də ilin birinci yarısında Ermənistanda konstitusiyaya referendumunun keçirilməsi və ardınca sülh sənədinin imzalanması mümkündürmü? Bu arada "Qraparak" qəzeti yazıb ki, Paşinyan yaxın 4 ayda yeni konstitusiyaya ilə bağlı referendum keçirməyə hazırlaşır. "Past" erməni nəşri isə yazıb ki, Qərb Azərbaycanla sülh müqaviləsini maneəsiz imzalamaq üçün Nikol Paşinyandan ölkə daxilində əlavə legitimlik əldə etməyi tələb edir. "Diplomatik mənbəmizin sözlərinə görə, Qərb Paşinyanın addımlarına legitimlik vermək və mümkün qədər gözlənilməz nəticələrin qarşısını almaq üçün müəyyən siyasi bonus hədiyyə etməklə ona hər cür dəstək göstərməyə hazır olduğunu bildirib. Qərb ya erkən seçkilər, ya da Nikol Paşinyanın istədiyi kimi, yeni konstitusiyaya üzrə referendumla Avropa Birliyi ilə viza rejiminin sadələşdiril-

məsi üzrə danışıqları sürətləndirməyə və bu məsələni ən qısa zamanda həll etməyə hazırdır. Mənbəmizin fikrincə, başqa bir bonus Qarabağ ermənilərinin problemlərinin həlli üçün Qərb tərəfindən kifayət qədər ciddi pulların verilməsi ola bilər", - məqalədə deyilir. Qəzet iddia edir ki, Ermənistan cəmiyyəti Azərbaycanla sülhə hazır deyil və bu yöndə imzalanacaq müqavilə daxilə Paşinyana problemlər yarada bilər. Nəşr məhz bu səbəbdən Qərbin Ermənistan daxilində Nikol Paşinyan hakimiyyətinin təhlükəsizliyini gücləndirməyə çalışdığını yazır.

Təhlükəsizlik üzrə ekspert İlham İsmayıl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Nikol Paşinyan hələ 2021-ci ilin martında konstitusiyaya dəyişiklik haqqında referendum keçirilməsi ideyasını irəli sürmüşdü: "Amma o zaman əsas hədəf yarıprezident üsul idarəetməsinə keçid olsa da, Ermənistan Konstitusiyaya Məhkəməsi 2021-ci ilin aprelində Əsas Qanunun preambula hissəsinin, yeni müstəqillik deklarasiyasına istinadın toxunulmaz olduğu haqqında qərar çıxardı. Referendum alınmadı və növbədənəkar parlament seçkiləri

ilə Paşinyan hakimiyyətini qoruya bildi. 2023-də keçirilən 24 saatlıq antiterror əməliyyatından və ermənilərin kütləvi köçündən sonra isə tamam yeni siyasi şərait yarandı və Paşinyan, onu dəstəkləyən Qərb tezliklə Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasının vacibliyini bildirirlər. Əlbəttə, Qərbin bu istəyinin arxasında hədəf olaraq Rusiyanın bölgədə təsirini azaltmaq və tamamilə çıxarmaq dayandığı üçün Paşinyana xeyli "siyasi bonuslar" vəd edə bilər və edir də. Amma Paşinyan üçün bu dəyişikliyi etmək asan deyil".

İsmayıl qeyd etdi ki, daxili auditoriya, ümumiyyətə, Azərbaycanla barışıqğa hazır deyil, üstəlik, müxalif qüvvələr də konstitusiyaya dəyişikliyi Azərbaycanın tələbi kimi təbliğ edərək anti-Paşinyan ovqatını gücləndirir: "Dəyişiklik olmadan sülh müqaviləsi imzalanarsa, bu sənəd mübahisə predmeti olacaq və legitimliyi şübhə altına alınacaq".

Ekspertin sözlərinə görə, Ukraynada və Yaxın Şərqdə gedən müharibə, Rusiyada prezident seçkiləri, Ermənistandakı siyasi durumu təhlil edəndə məntiqə nəinki bu ilin birinci yarısında, heç ilin sonunadək sülh müqaviləsinin imzalanması real görünmür: "Həttə bu vəziyyətdən yararlanmaq məqsədilə Ermənistanda başqa bir xətt də aparılır. Bəzi siyasətçilər konstitusiyaya dəyişikliyə o şərtlə razı olurlar ki, Azərbaycan da bəzi məsələlərdə güzəştə getsin. Yeni anklav kəndlərdən imtina, Zəngəzur yolunun açılması üçün Ermənistanın şərtləri qəbul edilsin və bir az da qabağa gedib Qarabağ ermənilərinin geri dönməsi üçün beynəlxalq təminat həyata keçirilsin. Təbii ki, Azərbaycan üçün bu şərtlər qəbul ediləndir və qarşı tərəf bunu bilsə də, ısrarında davam edir. Paşinyan referendumunda dəyişikliyin qəbul edilməsinin qeyri-mümkünlüyünü mümkün variant kimi səsləndirsə də, hələ ki erməni cəmiyyətində konsensus əhval-ruhiyyəsinin olmadığı hiss olunur. Ona görə də

Qərb maliyyə, vizasız rejim və başqa şirnikləndirici təkliflərlə cəmiyyətdə Paşinyanın planlarına loyal münasibət formalaşdırmağa çalışır. Referendumun keçirilməsi, dəyişikliyə müsbət nəticənin əldə edilməsi hələ suallar altındadır və dünyada baş verən hadisələrin də bu prosesə müsbət və ya mənfi şəkildə təsiri qaçılmaz olduğundan dəqiq proqnoz vermək asan deyil, amma bu elə təndirdir ki, sonunda işıq olacaq".

Politoloq Məhəmməd Əsədullzadə isə bildirdi ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin indiki şəraitdə bağlanması növbəti mərhələdə sülhə təhdid yaradır: "Çünki Ermənistan konstitusiyası dəyişməlidir. Burada Nikol Paşinyan öz hakimiyyətini gücləndirəcək və Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoyacaq. O halda Azərbaycanla sülh müqaviləsi hüquqi cəhətdən konstitusiyaya uyğun olacaq. Azərbaycan tərəfi haqlı olaraq məhz Ermənistan konstitusiyasının yenidən yazılmasını tələb edir. Mövcud konstitusiyaya ilə sülh isə Ermənistanda qanuni sayılmayacaq".

Ekspertin fikrincə, Qərb də prosesi yaxşı bilir. Ona görə də bu məsələdə Paşinyana dəstək veriləcək: "Təbii ki, Qərb Qarabağ ermənilərinə maliyyə yardımı ayıra bilər. Bu, artıq öz işləridir. Qarabağdan köçən ermənilər Ermənistan vətəndaşlığı alacaq. Ümumi götürdükdə bu il konstitusiyaya referendumu keçirilə bilər. Və ondan sonra sülh müqaviləsi bağlana bilər. Azərbaycanda da prezident seçkisindən sonra ölkəmizin mövqeyi güclənəcək. Ona görə də Paşinyan yeni konstitusiyaya qəbul edib, Azərbaycanla hər tərəfli sülhə gedə bilər".

Görünən budur ki, Paşinyan yolayrıcında qalıb, ya Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı ərazi iddialarını özündə əks etdirən nimdaş qanunvericilikdən imtina etməli, ya da revanşistlərin, kilsənin səsinə səs verib, gərginlik ocağını növbəti dəfə alışdırmalıdır. Qərbdəki havadarları da silah, maliyyə və siyasi dəstəklə onu ikinciye həvəsləndirirlər. İtirən Azərbaycan olmayacaq!

□ E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Yəmən husilərinin Qırmızı dənizdə beynəlxalq ticarət gəmilərinə hücumları səbəbindən Azərbaycan neftinin Asiyaya nəqli marşrutu da dəyişib. Bu barədə "Reuters" xəbər yayıb.

Agentliyin yazdığına görə, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR öz neftini Afrikanın cənubundakı Ümid burnu vasitəsilə tankerlə Taylanda çatdırır. LSEG və "Kpler konsaltinq" şirkətlərinin məlumatına görə, "Tilos I" gəmisi hazırda yanvarın 22-də Türkiyənin Ceyhan limanına yüklənmiş təxminən bir milyon barel Azərbaycan BTC xam neftini daşıyır. Malın martın 8-də Sıraçda (Tailand) boşaldılması gözlənilir. LSEG-ə görə, yükün meneceri Yunanistanın Dynacom gəmiçilik şirkətidir.

Yəməndəki hüsni qüvvələrinin Qırmızı dənizdə və Ədən körfəzində gəmiçiliyə hücumları yükdaşıma xərclərini artırır və global ticarəti pozur. Husilərin ticarət gəmilərinə hücumları səbəbindən dünyanın ən böyük gəmiçilik şirkətləri bu marşrutdan istifadə etmir və Afrikanın cənubundan keçən dəniz yoluna üstünlük verir. Bu da malların daşınma xərclərini artırır və ən azı 10-15 gün gecikmə ilə müştəriyə çatdırılmasına gətirib çıxarır.

Mövcud vəziyyətlə əlaqədar BP də Qırmızı dənizdən neft nəqlini dayandırıb. ABŞ və Böyük Britaniyanın husilərin hədəflərinə aviazərbələri isə vəziyyəti dəyişmək üçün kifayət etmir. Yəmən böyük hissəsinə nəzarət edən İrənin dəstəklədiyi husilər hələ də Qırmızı dənizdən keçən gəmilərə hücum etmək qabiliyyətini saxlayır.

Qeyd edək ki, ilk vaxtlar husilər yalnız İsrailə yük daşıyan gəmilərə hücum edirdilər. Lakin sonradan Çin və Rusiya istisna olmaqla, bütün ölkələrin gəmilərinə hücum etməyə başladılar. Böyük Britaniya və ABŞ-ın husilərin düşərgələrinə zərbələri gəmilərə hücumları daha da intensivləşdirib.

Husilərin Qırmızı dənizdəki hücumları dünyanın əksər iri daşımaçı şirkətlərini bu dənizlə yükdaşımalardan müvəqqəti də olsa yayındırıb. Hücumlar səbəbi ilə Küveytin neft və neft məhsulları daşıyıcısı Kuwait Oil Tanker Süveyş kanalından keçən marşrutları müvəqqəti olaraq tərk edib. Dekabrın sonunda logistika şirkətləri 35 milyard dollar dəyərində yükü Qırmızı dənizdən kənar marşrutlarla daşıdıqlarını açıqlayıblar.

Qırmızı dənizin yeganə alternativini Afrikanın ətrafından dolanaraq Ümid burnundan Hind okeanına daxil olmaqdır. Afrika ətrafında bu uzun marşrutla 1 gəminin hər səfəri daşıma xərcinin 1 mil-

Husilərə görə Azərbaycan neftinin nəqli qəlizləşdi - ziyanın həcmi

Yaranmış şəraitdə ölkəmiz Avropa İttifaqı ölkələri bazarına "qara qızıl" və neft məhsullarının əsas ixracatçılarından birinə çevrilir



yon dollar artması, çatdırılma müddətinin isə 10-15 gün uzanması ilə nəticələnir.

Avropanın ən böyük daşıyıcıları husilərin ilk hücumlarından sonra gəmiləri Qırmızı dənizdən kənar ərazilərə Asiyaya yönləndirəcəklərini açıqlayıblar. Bu qərar artıq qiymətlərdə öz əksini tapıb. "Optimaloq" şirkətinin baş direktoru Georgiy Vlastopulovun sözlərinə görə, Türkiyədə bir həftə yarım ərzində yükdaşımaların qiyməti min dollar artıb, əvvəllər bu, 200 dollara yaxın idi. Nəzərə alsaq ki, malların maya dəyərinin 10 faizə yaxını daşıma xərcinin payına düşür, onda bahalaşmanın qaçılmaz olduğunu demək olar.

"Bloomberg" Agentliyinin yaydığı məlumata görə, Qırmızı dəniz böhranı səbəbindən 12 yanvardan bəri Yaxın Şərqdən Asiyaya bezi yanacaq və maye karbohidrogenlərin daşınmasının dəyəri 182 faiz artıb. Belə ki, bezi gəmilərin Yaxın Şərqdən Asiyaya bir sıra neft məhsullarının daşınması üçün tələb etdiyi tariflər cəmi 11 gün ərzində 30.000 dollardan gündə təxminən 3 dəfə artaraq 83.000 dollara çatıb.

Bundan əlavə, bir sıra neft tədarükü şirkətləri tədarükü müvəqqəti olaraq dondurub və ya xərclərini artırıb, bu da Asiyada istehlakçılar

üçün qiymətlərin artmasına səbəb olub. Belə ki, Səudiyyə Ərəbistanı və İraqdan təxminən 9 milyon barel neft daşıyan tankerlərin Afrika ətrafında uzun bir səfər edəcəkləri üçün gəliş limanlarına planlaşdırılardan təxminən iki həftə gec çatacaqları məlum olub.

Qırmızı dəniz Ədən körfəzi ilə birləşdirən Bab əl-Məndeb boğazı neft və qazın nəqli üçün mühüm mərkəzdir. 2023-cü ilin birinci yarısında global dəniz neft ticarətinin 12 faizi və mayeləşdirilmiş təbii qaz (LNG) ticarətinin 8 faizi bu boğazdan keçir. Avropa və Asiya arasında tranzit gəmilər Bab əl-Məndeb boğazından keçməlidir.

ABŞ Energetika Nazirliyinin məlumatına görə, ötən il noyabrın ortalarından etibarən Yəmən husilərinin Qırmızı dənizdəki gəmilərə hücumları bir çox şirkətləri bu təchizat marşrutundan yayınmağa məcbur edib. Bu şirkətlərə "Equinor", BP, "Euronav", "QatarEnergy", "Torm", "Shell" və "Reliance" daxildir. Tankerlər indi Ümid burnu vasitəsilə Cənubi Afrikadan dövrə vurmalıdırlar ki, bu da səyahət vaxtını xeyli artırır. Fars körfəzindən Süveyş kanalı ilə Amsterdam-Rotterdam-Antverpen neft ticarət mərkəzinə səyahət 19 gün, Ümid burnu ilə isə demək

olur ki, 35 gün çəkir. Bundan əlavə, quraqlıq və Panama kanalındakı məhdudiyyətlər ABŞ-ın Meksika körfəzindən Yaponiyaya gedən böyük LNG daşıyıcılarını Süveyş kanalı və Ümid burnu ətrafından keçməyə məcbur edir, marşrutları müvafiq olaraq 17 və 21 gün uzadır. Eyni zamanda Qırmızı dəniz vasitəsilə LNG tədarükü 2022-ci ilə müqayisədə 2023-cü ildə 59 faiz artıb.

Noyabr ayında hücumlar başlayandan bəri Bab əl-Məndeb boğazından keçən neft, neft məhsulları və təbii qaz axını yavaşlayıb. Dekabr ayında Bab əl-Məndeb boğazı ilə orta hesabla müqayisədə təxminən 18 faiz az neft nəql edilib. 2023-cü ilin yanvar-noyabr ayları arasında neft ticarəti marşrutlarının əksəriyyəti Bab əl-Məndeb boğazından keçirdi.

Süveyş kanalı vasitəsilə Aralıq dənizinə gedən marşrut xam neftin nəqli üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Jefferies investisiya bankının analitiklərinin hesablamalarına görə, dünya üzrə xam neft tədarükünün təxminən 8 faizi Süveyş kanalından keçir.

Daha uzun marşrutlar yanacaq xərclərinə görə yükdaşıma tariflərini artırır. Yanacaq xərclərini artırmaqla yanaşı, daha uzun marşrut eyni çatdı-

ılma cədvəlini saxlamaq üçün daha çox gəmi tələb edir və mövcud olan gəmilərin sayının az olması yanacaq qiymətlərinin artmasına və xərclərin artmasına səbəb olur.

ABŞ Energetika Nazirliyi 2023-cü ilin dekabrında Bab əl-Məndeb boğazı və Süveyş kanalı vasitəsilə neft məhsullarının daşınması tariflərinin noyabr ayı ilə müqayisədə orta hesabla 20 faiz artdığını vurğulayıb. Eyni zamanda neft tankerlərinin tarifləri noyabrda qiymət artımından sonra demək olar ki, dəyişməz qalıb.

Onu da qeyd edək ki, Qırmızı dənizlə daşımaların dayanması ilk növbədə ərəb dövlətləri və ABŞ-ın Asiyaya neft və maye qaz ixracına mənfi təsir göstərir. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, bu, digər regionlardan olan tədarükçülər üçün Asiya bazarlarına maye karbohidrogenlərin ixracını artırmaq şansı yaradır ki, bu da qısa müddətdə qiymətlərin artmasına səbəb olacaq. Belə şans əldə edənlərdən birincisi Rusiyadır. Husilər bu ölkənin məhsulunu daşıyan gəmilərə toxunurlar deyər Rusiya rahatlıqla Asiyaya neft ixracını artırabilir. Son aylarda qiymət və ABŞ-ın ikincili sanksiyalarına görə Rusiyadan neft alışı azaldan Hindistan daha çətin durumdadır. Analitik mərkəz-

lərin proqnozlarına görə, bu il Hindistanda neft istehlakı artacaq - OPEK-in proqnozuna görə, gözlənilən iqtisadi imkanlar sayəsində ölkədə neft tələbat 2024-cü il ərzində 4,1 faiz artaraq sutkada 5,5 milyon bareldən çox olacaq. Bu şəraitdə ərəb və ABŞ neftinin uzun yola görə bahalaşması Hindistanın yenidən Rusiyaya üz tutmasına gətirib çıxaracaq.

Qırmızı dənizdəki problem Azərbaycanın əsas neft alıcılarından ikisinə çatdırılmalarda problemə səbəb olub. Söhbət İsrail və Hindistandan gedir. 2023-cü ildə Azərbaycan İsrailə 1 milyard 394 milyon 267.62 min dollar dəyərində 2 milyon 270 min 342.65 ton, Hindistana 1 milyard 227 milyon 40.85 min dollar dəyərində 2 milyon 25 min 82.15 ton neft ixrac edib. İsrailə neft Aralıq dənizindəki Hayfa və Aşkelon limanları vasitəsilə çatdırılır. Bu limanlar "Hizbullah" və HƏMAS-ın hədəfində olsa da, qısa müddət istisna olmaqla, daşımalarda problem yaranmayıb. Lakin daşınan yüklərin sığortada xərclərində artımlar baş verib.

Hindistana neft ixracının Ümid burnu vasitəsilə reallaşması Azərbaycan üçün xərclərin ən azı 20 faiz artması deməkdir. Nəzərə alsaq ki, ölkənin neft hasilatı və ixracı getdikcə azalır, Qırmızı dəniz böhranının uzunmüddətli xarakter alması halında, bu problemin ciddi şəkildə azalmasına gətirib çıxara biləcəyini söyləmək olar. Bu aqibətdən qurtulmaq üçün Azərbaycan Hindistan, Vyetnam, İndoneziya, Malaziya və digər alıcılardan diqqətini Avropaya yönəldə bilər. Qırmızı dənizdəki böhran ərəb neftinin Avropaya çatdırılmasına ciddi əngəl yaradır. Bu isə Avropanın digər mənbələrə - o cümlədən də Azərbaycana üz tutmasına səbəb olur. Azərbaycan bu gün Avropa İttifaqı ölkələri bazarına "qara qızıl" və neft məhsullarının əsas ixracatçılarından birinə çevrilir.

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Türkiyəni sarsıdan zəlzələdən bir il ötdü

İqtisadçı: "10 ilə yaxın müddət lazım olacaq ki, tamamilə nəticələr aradan qaldırılsın"

Bu gün - fevralın 6-da Türkiyədə baş vermiş dağıdıcı zəlzələnin bir ili tamamlandı. Ötən ilin bu günü saat 04.17-də Türkiyənin Kahramanmaraş şəhəri və Elbistan rayonunda 7,7 və 7,6 bal gücündə iki güclü zəlzələ baş verib. Fevralın 6-da baş verən zəlzələ 11 əyalətdə dağıntılara səbəb olub. Ümumilikdə zəlzələ nəticəsində 53 min 537 nəfər ölüb, 107 min 213 nəfər yaralanıb.

Zəlzələdən ən çox təsirlənən vilayətlər Kahramanmaraş, Qaziantep, Hatay, Kilis, Adıyaman, Osmaniye, Diyarbakır, Malatya, Elazığ və Şanlıurfa olub. Təxminən 1,5 milyon bina dağılıb, 13,5 milyon insan zərər çəkib. Bununla belə, ötən bir il müddətində Türkiyədə zəlzələlər davam

baycandan Türkiyəyə sırasıyla insanlardan tutmuş, dövlət səviyyəsində bir çox dəstəklər oldu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev fevralın 8-də Türkiyə Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyində olarkən qardaş ölkənin ən çətin vaxtlarında yanında olduğunu vurğulayırdı.

aradan qalxacaq: "Türkiyəyə dəymiş zərərli bağlı "Fitch Ratings" Agentliyi 4 milyard dollar həcmində qiymətləndirmişdi. Bəzi iqtisadçılar da buna yaxın bir məbləğ proqnozlaşdırırdılar. Onda demişdim ki, bu rəqəmlər doğru ola bilməz. Çünki ilk günlərdə açıqlanan rəqəmlərə əsasən xeyli bina dağılıb, yollar yoxa çıxıb, infrastruktur məhv olub, istehsal sahələri yerlə yeksan olub, dəyər zəncirinin əsaslı hissəsi sıradan çıxıb, təchizat prosesi dayanıb və sair və ilaxır. Mədi zərər yaradan səbəblər

Rəqəmlərdən göründüyü kimi, dəymiş ziyan 100 milyarddırsa, bu, Türkiyənin ÜDM-nin 12%-ə qədər deməkdir. Eyni zamanda illik büdcə gəlirlərinin təxminən yarısına, daha dəqiq 49,55%-nə bərabər olacaq. Bu xərcləri qarşılamaq üçün lazım olan vəsait illik büdcə kəsirini qapatmaq üçün lazım olan vəsaitdən təxminən 3 dəfə çoxdur. Odur ki, dəymiş ziyanı yalnız büdcə vəsaitləri hesabına aradan qaldırmaq mümkün olmayacaq. Hətta büdcə kəsirinin indikindən or-



İran, Rusiya və Çin birgə hərbi dəniz təlimi keçirməyə hazırlaşır

İran, Rusiya və Çin birgə hərbi dəniz təlimi keçirməyə hazırlaşır. APA "Mehr News"-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə İran Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı admiral Şəhram İrani bildirib.

O, təliminin cari İran ilinin sonuna qədər (mart ayına qədər - red.) keçiriləcəyini qeyd edərək, digər ölkələrin də təlimə qatılmağa dəvət olunduğunu açıqlayıb.

"İran donanmasının hazırkı vəziyyətdə ən mühüm strategiyası İslam quruluşu və İran millətinin mənafeyini və iqtisadi resurslarını qorumaqdır.

İran Ordusunun Hərbi Dəniz Qüvvələri İran İslam Respublikasının gəmiçiliyini qoruyur və təhlükəsizliyi təmin etmək üçün dəstəyə ehtiyacı olan ölkələrə kömək edir", - o deyib.



Rusiya diplomatlarının Aİ ərazisində hərəkəti məhdudlaşdırılacaq

Rusiya diplomatlarının Avropa İttifaqı ərazisində hərəkəti məhdudlaşdırılacaq. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə "Politico" nəşri yazıb.

Nəşrin yazdığına görə, Rusiya diplomatlarının Avropa İttifaqı ərazisində hərəkətinə qoyulan məhdudiyyətlər Aİ-nin Rusiya Federasiyasına qarşı 13-cü sanksiyalar paketinin bir hissəsi ola bilər.

"Rusiya diplomatlarının bütün Şengen zonasında deyil, yalnız akkreditə olunduqları ölkənin ərazisində səfərlərinin məhdudlaşdırılması ideyası nəzərdən keçirilir. Çəxiya bunu çoxdan xahiş edir", - deyir "Politico" adı açıqlanmayan avropalı diplomata istinadən xəbər yayıb.

Qeyd edək ki, "Bloomberg" agentliyi Avropa İttifaqının Rusiyaya qarşı 13-cü sanksiya paketinin fevralın 24-də qüvvəyə minəcəyi ilə bağlı məlumat yayıb.



edib. Kandillidən verilən açıqlamaya görə, 6 fevral 2023-cü il zəlzələlərindən 4 fevral 2024-cü ilədək bölgədə ümumi 45 min 756 zəlzələ baş verib ki, zəlzələlərin sayı gündə 40-50 arasında dəyişib.

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib ki, fevralın 6-da baş verən zəlzələnin zərəri 104 milyard dollardır. Türkiyə lideri əlavə edib ki, orta dərəcədə zədələnmiş binalarda işlər davam etdirilir. Bölgədə 311 mindən çox binanın yenidən qurulmasına ehtiyac var.

Onu da nəzərə çatdırmaq ki, Azərbaycan Türkiyəyə yardım edən ilk ölkədir. Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən, fevralın 6-da təbii fəlakətin nəticələrinin aradan qaldırılması məqsədilə qardaş Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə dərhal yardım göstərilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər görülüb. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, Azər-

Ötən il Azərbaycanın Kahramanmaraşda tikinti işləri aparması ilə bağlı saziş də təsdiqləndi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan hökumətinin Kahramanmaraş vilayətində yaşayış binaları və sosial infrastruktur obyektləri tikməsinə nəzərdə tutulan sazişi təsdiqləyib. Layihənin həyata keçirilməsi üçün ümumi dəyərin 100 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsaiti Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ayırıb. Bu vəsait hesabına Azərbaycanın İcraçı Qurumu tərəfindən inşa olunanacaq bina və qurğuların Türkiyə Respublikası Hökumətinə əvəzsiz olaraq verilməsi nəzərdə tutulub.

Türkiyə iqtisadiyyatı böyük dağıntılardan sonra özünə gələ bilməmi?

İqtisadçı Eldəniz Əmirov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"-a dedi ki, Türkiyədə dağıdıcı zəlzələnin nəticələri tam olaraq 10 ildən sonra

hədsiz çox idi. Dəymiş ziyanın 100 milyard dolları ötecəyini demişdim. O zaman bəziləri mənimlə razılaşmadılar, amma Türkiyə prezidenti rəqəmləri açıqladı, eyni hesabladığım kimi oldu. Mənəvi zərbənin təsiri də heç maddidən az olmadı.

Dəymiş zərər Türkiyə ÜDM-nin 10%-ni öte bilər. 2022-ci ildə Türkiyənin ÜDM-i 853.49 milyard dollar olub. 2023-cü ildə isə bunun 941.55 milyard dollar olması proqnoz edilmişdi. Lakin zəlzələ bu proqnozun da gerçəkləşməsinə imkan vermədi.

Türkiyənin 2023-cü ildə büdcə xərclərinin 4 trilyon 470 milyard TL, büdcə gəlirlərinin isə 3 trilyon 810 milyard TL proqnoz edilib. 660 milyard 901 milyon TL isə büdcə kəsiri proqnoz edilib. Bu isə hazırkı kursla 237 milyard dollar xərc, 202 milyard dollar gəlir, 35 milyard dollar kəsir deməkdir.

talama daha 20% artırılması belə, bu işlər üçün 10-12 il zaman tələb edəcək. Buna görə də əlavə maliyyə mənbələrinə ciddi ehtiyac yaranacaqdır. Yəni Türkiyə qısa müddət ərazində zəlzələnin nəticələrini aradan qaldıra bilməyəcək. Ona görə ki, dəymiş zərərin həcmi çox böyükdür. Düşünürəm ki, hər il büdcə kəsirinin məbləğini götürsək, üç illik büdcə kəsirinin həcmindən artıq vəsait olur. Fikrimcə, 10 ilə yaxın müddət lazım olacaq ki, tamamilə nəticələr aradan qaldırılsın.

Amma təbii ki, bu, qardaş ölkənin taleyində hansısa ciddi anlamda dəyişikliyin baş verməsi demək deyil. Düzdür, Türkiyə sevməyənlər nəyəsə nail olmaq istəyərlər, amma Türkiyə kimi bir dövləti bir zəlzələnin yaratdığı fursətlə sarsıtmaq mümkün deyil. Sadəcə, bu zəlzələ Türkiyəni öz strateji hədəflərində bir neçə il ləngidəcək.

Lakin missiya və strategiyanın dəyişməyəcəyi dəqiqdir.

O ki qaldı Azərbaycanın qardaş ölkəyə köməyinə, ekspert dedi ki, sözün həqiqi mənasında həm dövlətimiz, həm vətəndaşlarımız bir mənalı olaraq qardaş ölkənin yanında oldu: "Xilasedicilərimiz, həkimlərimiz, kö-nüllülərimiz böyük kütlə ilə bu yardıma tələsdi. Hələ mart ayında açıqlanan rəqəmlərdə 100 milyon dollarlıq yardım

məbləği müzakirə olunurdu. Bununla bağlı konkret rəqəmlər demək mümkün deyil. Hətta açıqlanan statistikalar dü-rüst ifadə oluna bilməz. Çünki ölçülə bilməyəcək səviyyədə yardımlar olmuşdu. İstər fiziki, istərsə də avadanlıqlar şəklində, təchizat formasında, nağd pul formasında, xilasedicilər anlamında xeyli yardım edildi".

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
"Yeni Müsavat"



Tərtərdə daha bir nəfər minaya düşüb, ayağı amputasiya edilib

Tərtər rayon sakini minaya düşüb. Baş Prokurorluğun məlumatı xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, fevralın 5-də saat 11 radələrində övvəllər təmas xətti olmuş Tərtər rayonunun Göyarx kəndi ərazisində baş vermiş mina partlayışı nəticəsində ərazidə heyvan otaran 1966-cı il təvəllüdlü Tərtər şəhər sakini Məmmədov Azər Əhməd oğlunun sol ayağından xəsarət alması barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

Hazırda prokurorluq əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə baxış keçirilib, digər zəruri istintaq hərəkətləri aparılıb.

Minaya düşən şəxsin ayağı amputasiya edilib. ANAMA bir daha vətəndaşları təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyə, belə olmaqları ərazilərə daxil olmamağa və təhlükə bildiren bütün əlamətlərə diqqətlə yanaşmağa çağırır.

Qarabağ üzərində suverenliyimiz bərpa olandan sonra gündəmə sövq-təbii Azərbaycanın işğal altındakı 8 kəndi (4-ü anklavdır) məsələsi gəlib. Lakin təəssüf ki, rəsmi İrəvanın bu yöndə konstruktiv hərəkətliliyi müşahidə edilmir. Bu da Bakının məsələni güc müstəvisində həll edəcəyi ehtimalını artırır.

“Ermənistanın işğalı altında olan 8 kənddən 4-ü anklav deyil, dərhal geri qaytarılmalıdır və Azərbaycan Ordusu da oraya istənilən vaxt daxil ola bilər. Buna görə nə Ermənistan, nə də beynəlxalq ictimaiyyət ölkəmizə etiraz edə bilər. Çünki beynəlxalq hüquq da bizə bu haqqı verir”.

Bunu **politoloq Elxan Şahinoğlu** deyib.

İki ölkə arasında sərhədlərin delimitasiyasının vaxt aparacağını bildiren politoloq ardınca deyib:

“Fikrimcə, delimitasiya komissiyalarının iclaslarından qısa müddət ərzində nəticə çıxmayacaq. Sərhədlərin delimitasiyası prosesi uzun çəkəcək. Strateji müttəfiqimiz olan Gürcüstanla belə hələ də sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi yekunlaşmayıb. Ermənistanla isə məlum səbəblərə görə danışıqlar daha çox vaxt aparacaq. Bütün hallarda cənab Prezidentin də 10 yanvar 2024-cü il müsahibəsində qeyd etdiyi kimi, 8 kənd məsələsi danışıqlardan prioritetdir. Ancaq Paşinyanın kəndləri qaytarmaq fikrində olmadığını, yaxud məsələni qəsdən uzatdığını düşünürəm. Çünki kəndlərin qaytarılmasının mövqelərini zəiflədəcəyini fikirləşir. Eyni zamanda sülh müqaviləsinin imzalanması məsələsində də irəliləyiş yoxdur”.

Bəs Azərbaycan bu 4 kəndə girsə, konkret olaraq Rusiyanın, İranın, Qərbin (özelliklə ABŞ və Fransa'nın) mümkün reaksiyası necə ola bilər? İrəvan bunu bəhanə edə bilərmi? Sülh danışıqlarında bu səbəbdən ləngimə,

durğunluq mümkündürmü?

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elçən Musayev mövzu ətrafında fikirlərini “Yeni Müsavat”la bölüşdü: “Azərbaycana məxsus 8 kəndin geri qaytarılma məsələsi hər zaman hakimiyyət tərəfindən yürüdülməli siyasətin, aparılan davamlı danışıqların əsas prioritetlərindən biri olub və nəticə əldə edilənə qədər də belə olacaq. Təbii ki, Paşinyan və Ermənistan sülh müqaviləsinə, bölgədə normal münasibətlərin formalaşmasına, sabitliyin bərqərar olmasına necə etinasız və məsuliyyətsiz yanaşırsa, həmin kəndlərin taleyi ilə bağlı mövzuya da eyni cür yanaşır. Üstəlik, Ermənistan belə yanaşmanın nə ilə nəticələndiyini artıq öz həyatında, proseslərin gedişində aydın görüb və hiss edib. Fəqət, nəticə çıxarıbmı? Çıxarmayıb! Çünki həmin nəticəni, nəticələri hesablamaq qabiliyyətləri yoxdur. Ona görə ki, onların proqnoz siyasəti kökündən yanlışdır. Fərqi deyillər ki, beynəlxalq hüquq da, gəlib-keçən bütün konvensiyalar da tamamilə imkan verir ki, bizə aid həтта bir qarış torpağın da düşmən əlində qalmaması, geri qaytarılması üçün mübarizənin bütün formalarından istifadə edək.

O ki qaldı Azərbaycanın həmin kəndləri öz məqbul bildiyi üsulla qaytaracağı, növbəti dəfə “dəmir yumruq”u bədnam düşmənin başına endirəcəyi halda kimlərinə verəcəyi, verə biləcəyi reaksiyalara... Biz həmin reaksiyaları zaman-zaman görmü-

şük və həddini aşan hər kəsin də cavabını yerində verməmişik.

Azərbaycan hazırda o qədər güclüdür ki, bizi yenidən silah qaldırmağa məcbur etmək Ermənistan tərəfdən çox böyük ağılsızlıq olardı. Hərçənd onlarda ağıllıq olmadığı onsuz da dəqiqdir, amma yenə də bir hədd var. O hədd çatdırmasınlar bizi”.

Deputat kəndlər barədə çox ümidlidir: “Təbii ki, həmin kəndlər qayıdacaq. Mütləq qayıdacaq, ya diplomatiya, ya da hərbi yol ilə. Nəyi nə zaman etməyin ən düzgün yolunu, qaydasını, zamanını isə sadəcə cənab Prezident bilir. Zəhmət bizi xoş günlərə, suverenliyimizə qovuşduran da odur, onun məqbul bildiyi strategiyadır, yürütdüyü müdrik siyasətdir. Bundan sonra da rəhbərimiz, Ali Baş Komandanımız nə desə, necə məsləhət bilsə, o cür də hərəkət edəcəyik”.

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov əslində erməni tərəfini bu kəndlərin Azərbaycana aid olduğunu təsdiqlədiyini xüsusi vurğuladı: “İstər anklavda olan kəndlərimiz Kərki, Sofulu, Barxudarlı, Yuxarı Əskipara, istərsə də hələ də erməni işğalı altında olan digər 4 kəndimiz - Bağanis Ayırım, Qızılçılı, Aşağı Əskipara və Xeyrimli bütün dünya tərəfindən, o cümlədən Ermənistanın özü tərəfindən tanınan Azərbaycan əraziləridir. Ermənistan 86.6 min kvadrat kilometr sərhədlər səviyyəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını bəyan etməklə Qarabağ kimi

faktiki olaraq bu kəndlərin də Azərbaycana aid olduğunu rəsmi şəkildə təsdiqləyib. Odur ki, Azərbaycan istənilən vaxt nəinki 4 kənddə, eləcə də anklavda olan kəndlərimizdə də hərbi əməliyyatlar keçirmək hüququna malikdir. Söhbət 12 390 hektar böyüklüyündə ərazidən, başqa sözlə desək, Azərbaycanın ümumi ərazisinin 0,14 faizindən gedi. 8 kəndimizlə bağlı məsələ uzun müddətdir müzakirə olunmasına baxmayaraq, Ermənistanın qeyri konstruktiv mövqeyi səbəbilə hələ ki, müsbət irəliləyişlər müşahidə olunmur. Həm İkinci Qarabağ savaşı, həm də ondan sonrakı dövrün təcrübəsi göstərir ki, biz bu müddət ərzində ərazi bütövlüyü və suverenliyimizin bərpası ilə bağlı əldə etdiyimiz uğurların hamısına güc yolu ilə nail olmuşuq. Keçən üç il ərzində istər Laçın şəhərinin düşməndən təmizlənməsi, istər Laçın sərhədində nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması, istər qeyri-qanuni hərbi brismlərin tərksilah edilərək ərazilərimizdən çıxarılması, istərsə də xunta rejiminin özünü buraxmaq haqqında qərar qəbul etməsi danışıqlarla deyil, məhz güc tətbiqi ilə mümkün olub. Odur ki, indiki mərhələdə də məsələnin güc müstəvisində həll olunması daha real görünür. Bunun üçün Azərbaycan tərəfinin eynilə Laçın şəhərinin boşaldılması kimi konkret vaxt verməsi lazımdır. Əgər verilən vaxta qədər müsbət addımlar atılmazsa, o zaman hərbi əməliyyatlara başlamaqdan başqa yol qalmayacaq.

Azərbaycan hələ ki

kəndlərimizlə bağlı məsələnin sərhədlərin delimitasiyası prosesi çərçivəsində həll olunmasını istəyir. Amma mənə, burada söhbət heç də bütün 8 kənddən getməlidir. Delimitasiya prosesi çərçivəsində anklav kəndlərlə bağlı müzakirələr aparıla bilər, amma ərazilərimizə bitişik dörd kəndin qaytarılması üçün hər hansı bir müzakirəyə ehtiyac da yoxdur.

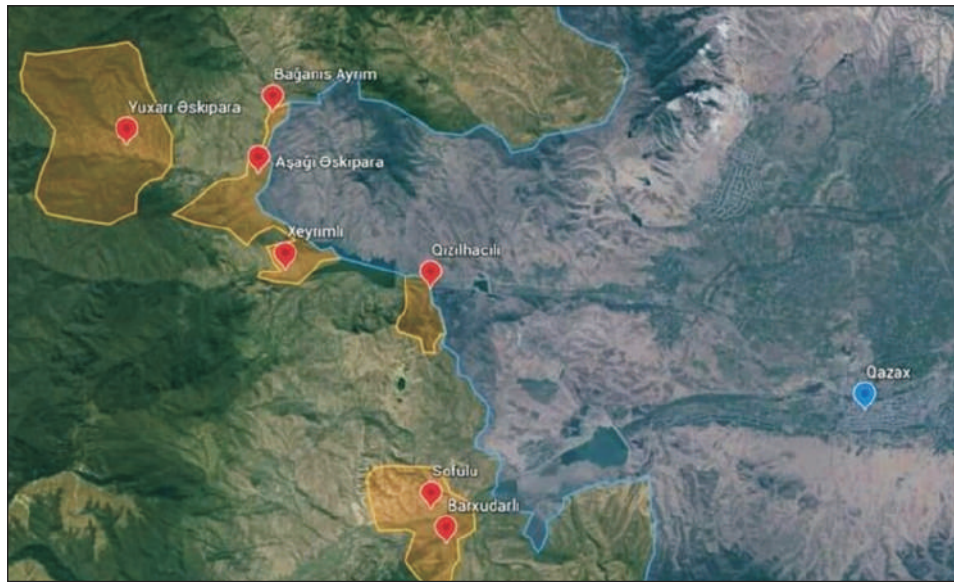
Güç tətbiqi halında beynəlxalq birliyin və region ölkələrinin reaksiyasına gəldikdə isə, təbii ki, müxtəlif səviyyəli təpkilər olacaq. Onsuz da beynəlxalq birlik artıq uzun müddətdir ki, Azərbaycanın Ermənistanla hücum edəcəyi ilə bağlı əsassız məlumatlar əsasında müxtəlif bəyanatlar, qətnamələr qəbul edir. Odur ki, kəndlərimizdən erməni işğalçıların çıxarılması ilə bağlı məsələ ciddi şəkildə həll olunmalıdır. Yəni təkrar edirəm, bütün dünyanın, o cümlədən Ermənistanın Azərbaycan əraziləri olduğunu şübhə altına almadığı kəndlərimizdə hərbi əməliyyatlar keçirə biləcəyimizlə bağlı konkret mövqe ortaya qoyulmalı və vaxt verilməlidir. Ayrı-ayrı dövlətlərin və beynəlxalq birliyin bununla bağlı Ermənistanla təzyiqinə nail olunmalıdır. Bundan sonra istər İranın, istərsə də ABŞ və Fransa'nın nə deməsindən asılı olmayaraq kəndlərimizin geri qaytarılması üçün konkret addımlar atılmalıdır”.

Siyasi analitik Asif Nərimanlı isə bildirdi ki, Azər-

baycan hələ də işğal altında qalan 8 kəndin qaytarılması üçün iki mərhələli həll variantını irəli sürür:

“Birinci mərhələdə anklav olmayan 4 kənd qaytarılır, anklav olan digər 4 kənd ikinci mərhələdə müzakirəyə başlanır. Problemin yeganə həlli yolu budur. Ermənistan tərəfinin bu variantı qəbul etməyəcəyi, ümumiyyətlə, kəndləri qaytarmaq niyyətində olmadığı aydındır. Digər tərəfdən, rəsmi İrəvan 8 kəndin qaytarılmasını “anklavların hüquqi əsaslarına” bağlayaraq, prosesi uzadır. Bakının təklif etdiyi anklav olmayan 4 kənd məsələsinə qarşı da “erməni anklavlarının qaytarılması”nı irəli sürür, bununla prosesi tormozlayır. Bu halda ordunun hərəkəti keçməsi, digər kəndlərə bitişik olan 4 kənd nəzarəti bərpa etməsi yeganə variant olaraq ortaya çıxır. Belə bir addım atılarsa, Türkiyədən başqa heç bir ölkə Azərbaycanı dəstəkləməyəcək. Lakin qarşı çıxan ölkələrin də praktiki müstəvidə ciddi addım atmayacağını düşünürəm. Sərt bəyanatlar verəcək, hətta Qərbdə praktiki təsirləri olmayan qətnamələr, qərarlar qəbul ediləcək, amma real vəziyyətlə barışmalı olacaqlar. Birincisi, sərhəd delimitasiya edilməyib, buna görə Azərbaycanın Ermənistan ərazisinə müdaxilə etdiyini iddia edə bilməzlər. İkincisi, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da bu kəndlərin Azərbaycana məxsus olduğunu etiraf edib. Üçüncüsü, Cənubi Qafqazda proseslərin axarını dəyişə biləcək ölkə hələ də Rusiyadır. Moskva bu prosesə müdaxilə etməyəcək, təkə Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərə görə yox, həm də Qərbin bölgəyə girişməsinə istəmədiyi üçün. İran da müəyyən bəyanatlar versə də, etiraz mövqeyi yalnız fikirdə qalacaq. Bölgədəki siyasi mənzərəyə və güc balansına nəzər yetirdikdə, bu ssenarinin baş verə biləcəyi ehtimalı ön plana çıxır. Lakin ordunun hərəkəti keçməsi ən son variantdır. Azərbaycan hərbi gərginliyə səbəb olacaq növbəti hadisədə maraqlı deyil. Hadisələrin inkişafını isə Ermənistanın atacağı addımlar müəyyənləşdirəcək”.

□ **Cavansir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**



İranın cənubundakı Hörmüzqan əyalətində 20 min meqavat gücündə yeni atom elektrik stansiyasının tikintisinə başlanılıb. Məlumatlara görə, İran prezidenti İbrahim Rəisinin səfəri çərçivəsində Sirik şəhərində atom elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı mərasim baş tutub.

Mərasimdə İranın vitse-prezidenti və Atom Enerjisi Təşkilatının rəhbəri Məhəmməd İslami də iştirak edib. Bəs görəsən, neft-qazla zəngin bir ölkənin çox sayda AES-lər nəyinə gərəkdir?

“İran 60 gün ərzində nüvə silahı əldə edəcək”.

Globalinfo.az xəbər verir ki, bunu ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Tramp “Foks Nyus” telekanalına müsahibəsində deyib.

“Co Baydenin Yaxın Şərqdəki siyasətini nəzərə alsaq, Amerika ərazilərində terror hücumlarının baş verməsi gözləniləndir. Əvvəl İranın HƏMAS və “Hizbullah”a

çirir və 2041-ci ilədək hədəfi 20 min meqavat atom enerjisi istehsal etməkdir. Neft və qazla zəngin bir ölkənin çoxlu sayda AES inşa etməsində qeyri-adi heç nə yoxdur. Ona qalarsa, Rusiya da təbii enerji resursları ilə zəngin bir ölkədir və bu ölkədə 38 nüvə enerji bloku ilə çalışan 11 Atom Elektrik Stansiyası var. Qeyd edim ki, nüvə enerjisi yüksək enerji intensivliyinə malikdir, daha ucuz başa gəlir, təkrar istifadəyə yararlıdır, istixana effektini azaldır və s. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, XXI əsrin sonunadək dünyanın kömür, neft və qaz ehtiyatları tükənəcək. Hesablamalara görə, uran ehtiyatları, ən azı 2500-cü ilə qədər yetərlidir. Bu baxımdan, nüvə enerjisinə keçid iqtisadi baxımdan səmərəli olmaqla yanaşı, enerji təhlükəsizliyinin davamlılığı baxımından da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Əgər bu kontekstdən yanaşarsa, İranın AES-lərin sa-

İran nüvə silahı yaratmaq ərəfəsində - daha bir addım

Elçin Mirzəbəyli: “İranı uranla təmin edə biləcək ölkələrin sayı çox azdır”
Qabil Hüseynli: “İrana heç cür nüvə silahı yaratmağa imkan verməyəcəklər”
Səxavət Məmməd: “Bu gedişlə İran yaxın gələcəkdə buna nail olacaq”

ilə həmahəng səslənsə də uran ölkəsi deyil və bu baxımdan, perspektivdə İranın AES-lərin sayını artırmağa şübhə doğurur. Çünki AES-lərin, daha doğrusu, nüvə reaktorlarının sabit, davamlı fəaliyyəti zəruridir və uran ehtiyatları ilə zəngin ölkələrin arasında İranı davamlı olaraq, uranla təmin edə biləcək və bunu arzula- yacaq ölkələrin sayı çox az-

şu ölkələrin üzərinə saldıra bilər. Bunu bütün dünya, bəşəriyyət bilir. Atom enerjisin- dən istifadəyə dair beynəlxalq təşkilat da bilməmiş deyil. Bu nöqteyi-nəzərdən İranın kütləvi qırğın silahı yaratma- sına imkan tanınmaya- caq. Son dövrlərdə İrana qarşı hücumlar müxtəlif bəhanələr altında edilərsə də, əsas məqsəd tədricən İranın nüvə mərkəzlərini vurub sı-



İrana bağlı təşkilat ABŞ hərbiçilərinin də olduğu təlim bazasını bombaladı

ABŞ ötən həftə İranın proksi qüvvələrinə qarşı genişmiqyaslı hücumundan sonra ilk cavab zərbəsi qəbul edib. APA “Sky News”-a istinadən xəbər verir ki, ötən gecə İranın dəstəklədiyi İraq İslami Müqaviməti Təşkilatı Suriyanın şərqindəki Deyr əz-Zövr vilayətində Amerika hərbiçilərinin də olduğu Al-Omar təlim bazasına dron zərbəsi endirib. Nəticədə “Suriya Demokratik Qüvvələri”nin 6 kürd komandosu həlak olub, daha 14 nəfər yaralanıb.

Məlumatlara görə, sözügedən bazada kürd döyüşçülərin komanda bölmələrinə təlim keçilir. Zərbənin ABŞ qüvvələri arasında itkiyə səbəb olmadığı bildirilir.

İraq İslami Müqavimət silahlı qruplaşması hücumu görə məsuliyyəti öz üzərinə götürüb və dronun havaya qalxmasının əks olunduğu video paylaşılıb.

Xatırladaq ki, sözügedən qrupun yanvarın sonunda endirdiyi dron zərbəsi nəticəsində 3 ABŞ hərbiçisi həlak olub, 30-dan çoxu yaralanıb.

həm təhdid, həm də təhlükəsizlik üçün önəmli bir vasitədir. İran son dərəcə geniş bir coğrafiyada mübarizə aparır. Suriya, İraq, Yəmən, Li- van ərazilərində faktiki olaraq söz sahibləndir. İranın bundan əlavə çoxlu sayda proksi qüvvələri mövcuddur. İran yalnız atom silahı ilə bir qədər çəkingən davranır. Bunu Qərb ölkələri də çox gözəl bilir. Hesab edirəm ki, İranın əlində atom silahı olsaydı, bu qədər çəkingən davranmazdı, əksinə, qoyduğu hədəflərə daha erkən çatardı. İran da bunun fərqindədir. Ona görə də atom silahının əldə edilməsi üçün illərdir çalışır. İran neft-qaz ölkəsi olsa da, atom elektrik stansiyaları tikməkdə davam edir. Bəzən atom elektrik stansiyaları da dövlətlərin təhlükəsizliyi üçün qarant oynaya bilər. Məsələn, Ukraynada hesab edirdilər ki, onların çoxlu sayda atom elektrik stansiyaları var və onlara heç kim hücum etmər. Rusiya sübut

etdi ki, bu düşüncə yanlışdır. Nəinki təhlükəsizlik üçün ona güvənmək olar, əslində stansiyadan təhdid kimi də istifadə etmək mümkündür. Bu baxımdan, İran çox çalışır ki, atom silahına sahib olsun. İran imperalist ölkədir. Onun imperiya maraqları imkan verir ki, fərqli-fərqli coğrafiyalarda öz maraqlarını müdafiə etsin. Atom silahı olmadan isə bunu o qədər də asan etmək mümkün deyil. Çünki İranın rəqibi elə ölkələrdir ki, onlar İrana hər an hücum edə bilərlər. Ona görə də İran hər il milyardlarla dollar proksilərə pul xərcləyir. Deyərdim ki, xərcləməyə məcburdur. Çünki proksilər olmasa, rəqiblər sərhədə gələcək. Ona görə də İran bir yandan təhlükəsizliyi üçün proksilərə pul xərcləyir, digər yandan isə atom silahı əldə etməyə çalışır. Hesab edirəm ki, bu gedişlə İran yaxın gələcəkdə buna nail olacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”



verməyə pulu yox idi. Mən demişdim ki, İrandan mal alan heç kim ABŞ-la əməkdaşlıq etməyəcək. Hər kəs işini dayandırdı. Demək olar ki, heç nə sata bilmirdilər. İndi isə onların yaxın iki ay ərzində nüvə silahına sahib olma imkanları var”, - Tramp bildirib.

Xatırladaq ki, İranın dini lideri Əli Xomeneyi bir vaxt demişdi ki, İran nüvə silahı yaratmayacaq, çünki bu, islamla görə, günah sayılır (yeni kütləvi şəkildə günahsız insanların ölümünə səbəb ola biləcəyi üçün). İnanırdıydırmı? İran öz dini rəhbərinin sözünə əməl edəcəkmidi?

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli burada qeyri-adi heç nə görmür: “İran hazırda 5 min meqavat gücündə daha 4 Atom Elektrik Stansiyasının tikintisini həyata ke-

yni artırmasına təbii yanaşmaq lazımdır. İranın dini liderinin ölkəsinin nüvə silahı yaratmayacağına dair fikirlərinə gəldikdə isə, bu barədə konkret fikir söyləmək çox çətinidir. Müasir dövrdə nüvə silahı daha çox çəkirdirici əhəmiyyətə malikdir. Düşünürəm ki, ən azı çəkirdiricilik faktorunu nəzərə almaqla, İranın bu istiqamətdə müəyyən addımlar atması ehtimalı var. Xatırladım ki, artıq Qazaxıstan da AES inşa etmək niyyətini açıqlayıb və bu məqsədlə ölkədə referendum keçirilməsi planlaşdırılır. Uran istehsalına görə, Qazaxıstan 45,1%-lə dünyada ilk sırada yer alıb. Uran ehtiyatına görə isə qardaş ölkə 21%-lə ikinci sıradadır. İran isə istehsala görə dünya reytingində 12-ci sırada yer alır. Bu ölkənin uran ehtiyatları ilə bağlı dəqiq məlumat yoxdur. Hər halda, İran adı

dır. Hazırda dünyada kəşf olunmuş yataqlarda 6 147 800 ton uran ehtiyatının olduğu bildirilir. Bu ehtiyatlar sıra ardıcılığı ilə Avstraliya, Qazaxıstan, Kanada, Rusiya, Namibiya, CAR, Braziliya, Çin, Monqolustan, Özbəkistan və digərlərinin arasında paylaşılb. Bu ölkələrin sırasındakı gələcəkdə İranı uranla təmin edə biləcək ölkələrin sayı çox azdır. Məhz bu baxımdan, İranda AES-lərin sayının artırılması yalnız enerji istehsalına xidmət etdiyi şübhə doğurur”.

Sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli cənub qonşumuzun niyyətinin puca çıxacağını qeyd etdi: “İrana heç cür nüvə silahı yaratmağa imkan verməyəcəklər. Çünki bu rejimin mahiyyəti elədir ki, əlinə nüvə silahı keçsə, heç nəyə baxmadan İsrailin, Amerikanın, lap qon-

radan çıxarmaq, ümumiyyətlə, bu ölkəni daim nəzarətdə saxlamaqdır. Elə etmək ki, İranın cəsarəti çatıb hər hansı bir addım atmaq imkanı olmasın. Nüvə silahının texnoloji imkanlarına qaldıqda, hələ ki İran bu imkanların hamısına malik deyil. Təmizlənməmiş uran hələ nüvə silahı istehsal ediləcək səviyyədə deyil. Üstəlik, nüvə silahının digər komponentlərinin hazırlanması da demək olar ki, yerinə yetirilməyib. Bu səbəbdən İranın nüvə dövləti olacağına qətiyyətlə inanmıram. İranın milli ədavətlər üzrə müxtəlif kiçik muxtar qurumlara bölünməsi ehtimalı daha böyükdür”.

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd İranın bu silahlara sahib olma imkanlarının kifayət qədər yüksək olduğunu düşünür: “İran atom silahı əldə etmək istəyən dövlətlərdən biridir. Bu silah

Bakıda Azərbaycan dilində yazılmayan ticarət obyektlərinin reklam lövhələri sökülür. Məlumatla görə, adları, mətnləri xarici dildə yazılan lövhələr Azərbaycan Dövlət Reklam Agentliyi tərəfindən de-montaj olunur.

Bəzi sahibkarlar isə belə pozuntu törədənlərə hansı cəza düşür? Qeyd edək ki, 2020-ci ildə Azərbaycanda dövlət dili normalarının pozulmasına görə cərimələr müəyyən edilib. Qanuna əsasən, kütləvi informasiya vasitələrində, internet informasiya resurslarında və reklam daşıyıcılarında dövlət dili normalarının pozulmasına görə fiziki şəxslər yüz manatdan iki yüz manatadək, vəzifəli şəxslər üç yüz manatdan dörd yüz manatadək, hüquqi şəxslər beş yüz manatdan min manatadək məbləğində cərimə ediləcəklər. Həmçinin dil normalarını pozanlara qarşı inzibati cərimənin 1 il şərti olaraq tətbiq edilməsi təklif edilir.

Azərbaycan Dövlət Reklam Agentliyindən isə "Turan"a bildiriblər ki, bu, mütəmadi aparılan işdir və hazırda davam etdirilir: "Qanunvericiliyə əsasən lövhələr xarici dildə də yazıla bilər. Bu zaman əvvəlcə Azərbaycan dilində yazılmalıdır, sonra xarici dildə və onun ölçüləri Azərbaycan dilində olan yazıdan böyük olmamalıdır".

Qeyd olunub ki, qanunun tələblərinə cavab verməyən və xarici dildə reklamı yaymaqla məşğul olanlarla bağlı araşdırmalar aparılır və həmin reklam qurğuları de-montaj olunur.

Sirr deyil ki, xüsusən də paytaxt Bakıda, əsasən mərkəzi hissədə ana dilimizə və dövlət dili haqqında qanuna sayğısızlıq illərdir baş alıb gedir. Bəs qanunla

Niyə hələ də ana dilimizə bəzi "özümüzünkülər" tərəfindən hörmətsizlik var? Bakıya 1-2 turist gələcək deyə, lövhələr yalnız əcnəbi dildə olmalıdır? Niyə qonşu Gürcüstanda və ya Ermənistanda belə şeylər olmur? Bu, həm də məmurluğun təzahürü deyilmi? Bəlkə qanunu daha da sərtləşdirmək lazımdır. Ümumiyyətlə, çıxış yolu varmı, nədir?

Mövzu ilə bağlı millət vəkili, Xalq səiri Sabir Rüstəmxanlı "Yeni Müsavat"a danışib: "Doğrusu, Azərbaycan dilində olma-

Dilimizi "ikinci sort" sayanlara cəza

Reklam lövhələri niyə yalnız əcnəbi dildə olmalıdır?



yan reklam lövhələrinin kütləvi surətdə sökülməsi, belə bir prosesin, kampaniyanın gətirdiyi eşitməmişəm və buna inanmıram. Ola bilər ki, ayrı-ayrı hallarda bu proses getsin, amma şəhərin bu başından o biri başına qədər Azərbaycan dilində olmayan reklam lövhələrinin sökülməsi inandırıcı gəlmir.

Amma hər halda, əgər belə bir hal varsa, təəcüblənmərim. Çünki respublikada müharibə, bir sıra iqtisadi problemlər, müstəqilliyin gətirdiyi təbii və qeyri-təbii çətinliklər ola bilsin müəyyən müddətdə qa-

nunlarımızın vaxtında rahat şəkildə həyata keçməsinə imkan verməyib. Amma zaman keçəndə sular durulur, hər şey aydınlaşır.

Məlum olduğu kimi, dövlət dili haqqında qanunlarımız var. Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Fərman imzalayıb. Bütün bunlar həyata keçirilməlidir.

Bakı kimi şəhərdə, Azərbaycanın paytaxtının ortasında lövhələrin, reklamaların 90 faizdən çoxu əcnəbi dildədir. Bu barədə

dəfələrlə Milli Məclisdə də deyilib, yazılıb. Bu baxımdan, əgər Azərbaycan dilində olmayan reklam lövhələrinin sökülməsinə başlanılıbsa, mən bunu alqışlayır və düzgün hesab edirəm.

Yeni açılan müəssisələr lisenziya alanda hansısa adla fəaliyyətə başlayır, dəfələrlə qeyd etmişik ki, lisenziyanı verən müəssisələr maraqlanmalıdır ki, bu ad haradan gəlib, nə adıdır, niyə əcaibdir, niyə milli mentalitetə, dilimizə aid olmayan sözlər gətirilir. İndi brendləri anlamaq olur, amma müşahidə edərsən ki,

kimse şəxsi müəssisə açır, harada anlaşılmaz, əcnəbi ad var, ona müraciət edir. Bu da milli şüurun zəifliyi, cahillik, məsuliyyətsizlikdən irəli gəlir.

Tək reklam lövhələri deyil, şəxsi adlar verildəndə də görürük ki, nə qədər əcnəbi adlara müraciət edənlər var. Buna aidiyyəti idarələr vaxtında müdaxilə etməli, təşəbbüs göstərməlidir ki, bu məsələyə diqqət edilsin. Bəzən bu işləri görməli olan sahə idarələri öz işlərinə məsuliyyətsiz yanaşdığına görə son nəticədə bütün yük gəlib dövlətin çiyinə yüklənir. Halbuki bu, konkret olaraq ayrı-ayrı insanların məsuliyyətsizliyindən, işin ciddiliyətini anlamamasından irəli gəlir.

O ki qaldı bu sahədə qanunların daha da sərtləşdirilməsi fikrinə, qeyd etdiyim kimi, kifayət qədər qanunlarımız yazılıb və qanunun sərtliyi və yaxud yumşaqlığı əsas deyil. Qanunu tətbiq edən və həyata keçirən adamların bu işə ciddi yanaşması əsasdır".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Xristian kimi paltarda dəfn edilən müsəlmanlar - dinimiz isə deyir ki...

İlahiyyatçı: "Əgər bir insan müsəlman kimi həyatda tanınıbsa, onu bu şəkildə dəfn etmək yolverilməzdir"

"Atam 32 il Dövlət Filarmoniyasında çalışıb. Onun üzərinə köynəyini, kostyumunu və qalstukunu geyindirdik və bu şəkildə dəfn etdik. Molla mənə məsləhət verə bilər, amma əmr edə bilməz. Ailəmizin ağsaqqalı atamı kostyumda dəfn edə bilərlər... Dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovu da kostyumda dəfn edə bilərlər. Böyük xadimləri necə dəfn edirlər?..."

Bu sözləri Əməkdar artist Cavanşir Məmmədov TV-də qonaq olduğu "Gəl danış" verilişində deyib (Axşam.az). O, özünün də atası kimi dəfn edilməsini vəsiyyət etdiyini eifirdən bəyan edib.

Həqiqətən ateist sovet dönməsində bəzi tanınmış azərbaycanlılar kostyum-qalstukda dəfn edilib. Bəs İslam dininin bu xüsusda tövsiyələri, hökmləri nədən ibarətdir? Bir müsəlman xristian kimi, qalstuk-kostyumda dəfn oluna bilərmi?



Qeyd edək ki, dindarlardan bildirdiyinə görə, həm müsəlmanlar, həm xristianlar, həm də yəhudilər qəbir qazaraq ölümlərini torpağa dəfn edirlər. Lakin müsəlman qaydalarına görə, meyit üzü qibləyə dəfn olunma-

lıdır. Ayaq tərəfi günəşə, başı isə günbatan tərəfə. Sağ çiyin üstə qəbirə qoyulur, sinəsi, üzü qibləyə doğru olur. Xristianlarda isə bu fərqlidir. Baş tərəf günəşə, ayaq günbatan tərəfə. Qəbirin geniş qa-

zılması isə tabutla bağlıdır. Qeyri-müsəlmanlar ölünü tabutla birgə dəfn edirlər. Tabut isə daha böyük yer tutduğu üçün qəbir geniş qazılmalıdır. Müsəlman adətində isə ölü kəfənlə dəfn olunur və o qədər geniş

yerə ehtiyac olmur. Müsəlmanlarda ölüyə qüsl verilir. Kafur və sidr adlanan maddələr var ki, onlar suya qarışdırılır, həmin su ilə qüsl verilir. Bundan sonra hənut edilir. Yeni kafur maddəsi ilə onun 7 səcdə əzalarına - alın, əllərin içi, dizlərin gözü və ayağın baş barmaqlarına vurulur. Daha sonra kəfənlənir. Bundan başqa, dəfndən öncə cənazə namazı qılınır. Xristianlar da öz ayinlərinə uyğun icra edirlər, onlarda da ölü yuyulur, kostyum geyindirirlər, tabut qoyurlar və daha sonra dəfn edirlər.

İlahiyyatçı Fərid Abdulla mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, İslam dininə görə bir müsəlman vəfat etdikdən sonra onun ehtiramı daha qüvvətlənir: "Çünki həyatda deyil, özünü müdafiə edə bilmir və sair. Əgər bir müsəlman vəfat edərsə, onu İslam ənənəsinə uyğun etmək hər bir müsəlmana vəcaibdir. Lakin bir nəfər bunu öz öhdəsinə götürsə, digərlərinin üzərindən götürülür.

Bir müsəlman İslam ənənələrinə görə dəfn edilməlidir. Belə ki, kostyumla dəfn etmək hazırda xristian ənənəsidir. Əgər bir insan müsəlman kimi həyatda identifikasiya olunubsa, tanınıbsa, onu bu şəkildə dəfn etmək yolverilməzdir. İnsan vəfat etdikdən sonra ona meyit qüslü verilir. Daha sonra hənut və kəfənləmək gərəkdir. Kəfənin də öz hökmləri var ki, riayət olunmalıdır. Bundan sonra torpağa tapşırırlar. Bəzən sual olunur ki, bəs müsəlmanlara görə meyiti tabutun içində dəfn etmək olarmı? Bir sıra alimlər bunu icazəli hesab etmişlər. Lakin bir şərtlə ki, müsəlman yenə İslam adəti ilə qüsl-kəfən edilməli, tabutun içində üzü qibləyə uzandırılmalıdır. Fikir verirsinizsə, bu dini ritual detallarına qədər möhtəmə hesab edilib. Əlbəttə ki, mənim söylədiklərim özünü müsəlman saymış kəslərə aiddir. Müsəlman olmayan kəslər öz ənənələrinə uyğun dəfn edilir".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Xəzər rayonunda əməliyyat - 48 nəfər saxlanılıb



Yanvar ayında Xəzər rayonunda keçirilən əməliyyatlar zamanı narkotiklərin satışı və daşınmasını təşkil edən 35 fakt üzrə 48 nəfər saxlanılıb.

DİN-dən Musavat.com-a verilən məlumata görə, Xə-

zər Rayon Polis İdarəsi, eləcə də ərazi polis şöbə və bölmələrinin əməkdaşları tərəfindən yanvar ayında keçiri-

lən silsilə əməliyyatlar zamanı narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi və satışı ilə məşğul olan ümumilikdə 35 fakt üzrə 48 nəfər saxlanılıb. Həmin şəxslərdən 4 kiloqram heroin, mariyuana və psixotrop maddə metamfetamin aşkar edilib. Saxlanılanlar narkotik vasitələri əsasən sosial şəbəkələrdə tanımadıqları İran vətəndaşlarından onlayn yolla şəxsi istifadələri ilə yanaşı satmaq məqsədilə əldə etdiklərini bildiriblər.

Faktlarla bağlı Xəzər RPI-nin İstintaq Şöbəsinə araşdırmalar aparılır. Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı polis əməkdaşları tərəfindən əməliyyatlar davam etdirilir.

□ Musavat.com

21 aptekdə yoxlama aparılıb, 3-də nöqsanlar aşkarlanıb



Səhiyyə Nazirliyi Analitik Ekspertiza Mərkəzi tərəfindən 2024-cü ilin yanvar ayı ərzində respublikanın digər şəhər və rayonlarında 21 aptekdə planlı yoxlama aparılıb.

Mərkəzdən APA-ya verilən xəbəre görə, yoxlama zamanı 3 aptekdə nöqsanlar aşkarlanıb. Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 215.4 və 452.3 maddələri üzrə protokollar tərtib edilib.

Bəzi müəssisələrin lisenziyası ləğv olunub

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidməti səlahiyyətlərinə uyğun olaraq, ölkədə yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə zəruri tədbirlərin görülməsini davam etdirir.

APA FHN-ə istinadən xəbər verir ki, bu məqsədlə xidmət tərəfindən yanğından mühafizə fəaliyyəti sahəsində müvafiq lisenziya almış müəssisələrdə lisenziyanın şərtlərinə riayət olunması, həmçinin müəssisələrin gördüyü işlər və göstərdiyi xidmətlərlə bağlı mütəmadi olaraq nəzarət tədbirləri həyata keçirilir.

Bu çərçivədə Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidməti tərəfindən aparılmış planlı yoxlamalar zamanı "Yanğından mühafizə sistemlərinin və vasitələrinin quraşdırılması, texniki xidməti və təmiri" fəaliyyət növü üzrə lisenziyaya malik "Ecfire" və "Active Solutions" Məhdud Məsuliyyətli cəmiyyətlərinin qeyd olunan fəaliyyətin növləri üzrə lisenziya şərtlərinə əməl etmədiyi aşkar olunub.

Belə ki, keçirilmiş yoxlamalar zamanı müəyyən edilib ki, sözügedən müəssisələr fəaliyyət növünün xüsusiyyətindən asılı olaraq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun müvafiq ixtisasa malik mütəxəssislərlə və işçi heyətlə, istifadə oluna-cıq avadanlıqlarla, eləcə də müvafiq işləri aparmaq üçün maddi-texniki baza ilə təmin olunmayıb.

Qeyd edək ki, fəaliyyətlərində ciddi qanun pozuntuları aşkar olunan yanğından mühafizə fəaliyyəti üzrə lisenziyaya malik belə



müəssisələr tərəfindən görülməli işlərin və göstəriləcək xidmətlərin baş verə biləcək yanğınların söndürülməsi işində qeyri-effektivliyi şübhə doğurmur ki, bu da öz növbəsində baş verə biləcək yanğınlar zamanı insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa təhlükə yaradır.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, "Lisenziyalar və icazələr haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 27.3-cü bəndinə əsasən, aidiyyəti üzrə qaldırılmış vəsatətlər nəticəsində yanğından mühafizə fəaliyyəti üzrə lisenziyanın şərtlərinə riayət etməyən adıçəkilən müəssisələrin müvafiq lisenziyaları ləğv olunub.

Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidməti bu sahədə pozuntuların aşkar olunması və aradan qaldırılması istiqamətində zəruri tədbirlərin görülməsini davam etdirir.

İki sığorta şirkəti İSB üzvlüyündən çıxarıldı

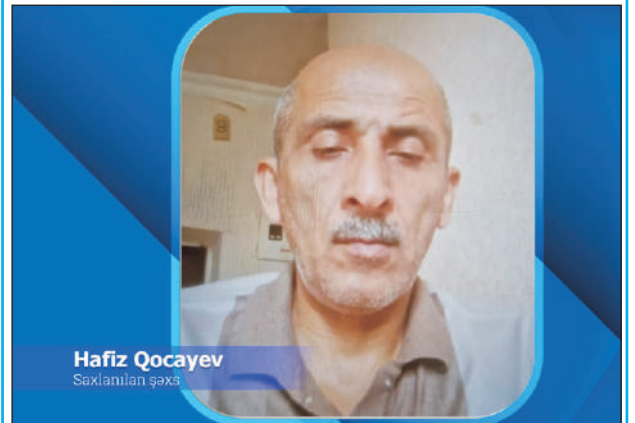


"Naxçıvan Sığorta" və "Azərsığorta" (Dövlət Kommersiya Sığorta Şirkəti) İcbari Sığorta Bürosunun (İSB) iştirakçı sığorta şirkətlərinin siyahısından çıxarıldı.

Bu barədə "APA-Economics"ə İSB-dən bildirilib. Qeyd edilib ki, bununla da büroda iştirakçı qeyri-həyat sığorta şirkətlərinin sayı 12-dən 10-a, ümumi iştirakçıların sayı isə 17-dən 15-ə enib.

Qeyd edək ki, ötən il dekabrın 8-də könüllü müraciət əsasında Azərbaycan Mərkəzi Bankı "Naxçıvan Sığorta"nın lisenziyasını ləğv edib. Bu il yanvar ayının 31-də isə Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə "Azərsığorta" şirkəti ləğv edilib.

Bakıda evdən 40 min manatlıq saat oğurlanıb



Hafiz Qocayev
Saxlanılan şəxs

Bakıda evdən 40 min manatlıq qol saati oğurlanıb.

APA DİN-ə istinadən xəbər verir ki, Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi və Suraxanı RPI-nin 33-cü Polis Bölməsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat nəticəsində Zığ qəsəbəsində yerləşən evlərdən birindən 6 min manat dəyərində qızıl və 40 min manat dəyərində "Rolex" markalı qol saati oğurlayan Qax rayon sakini, evvelər məhkum olunmuş 1971-ci il təvəllüdlü Hafiz Qocayev saxlanılıb. Həmin şəxsdən əlavə olaraq 405 qram narkotik vasitə mariyuana da aşkar edilərək götürülüb.

Həmçinin Suraxanı RPI-nin 33-cü PB-nin əməkdaşları tərəfindən son günlər aparılan profilaktik tədbirlər zamanı ümumilikdə 8 ədəd müvafiq sənədləri olmayan silah könüllü polise təhvil verilib, müxtəlif şəxslərdən əməliyyat yolu ilə 2 ədəd odlu silah aşkar olunub, 14 fakt üzrə 3 kiloqram narkotik vasitə qanunsuz dövriyyədən çıxarılıb.

"Moyka"da qadının maşını qaçırıldı

Bakıda avtoyuma məntəqəsinə maşını aparan qadın buna peşman olub. Belə ki, avtoyuma məntəqəsinin işçisi onun etibarından sui-istifadə edərək maşını qaçırıb.

BAKU.WS-in məlumatına görə, bu barədə Zərifə Dadaşova adlı şəxs sosial şəbəkə hesabında yazıb.

O qeyd edib ki, qonşusu olan və eyni zamanda avtoyuma məntəqəsində işləyən Anar Rəhimov avtomobilini qaçırıb.

Z.Dadaşovanın iddiasına görə, avtomobili qaşıran şəxs Səbəyel rayonu ərazisində adam mindirib onu "Sədərek" ticarət mərkəzinə düşürüb.

Qadının polisə müraciətindən sonra avtomobil Biləcəri vulkanizasiya qarşısında təkərləri və diskləri sökülmüş vəziyyətdə tapılıb.

Hadisə ilə əlaqədar Daxili İşlər Nazirliyindən bildirilib ki, bununla bağlı müvafiq polis orqanında araşdırma aparılır. Nəticəsi barədə əlavə məlumat veriləcək.



MUSAVAT

Son səhifə

N 22 (8395) 6 fevral 2024



Bayden şəxsi söhbət zamanı Tramp haqda nalayiq sözlər danışib

ABŞ lideri Co Bayden keçmiş prezident və növbəti seçkidə əsas rəqibi Donald Tramp haqqında danışarkən nalayiq sözlər işlədib. Qeyd olunur ki, Tramp dəfələrlə siyasətçi Nensi Pelosinin ərinə hücum etməsi ilə bağlı zarafat edib. Naməlum təcavüzkar Pol Pelosini çökəltməyə çalışaraq, nəticədə onun kəllə sümüyü sınıb və əməliyyat tələb olunub. Buna əsaslanaraq, Bayden bağlı qapılar arxasında Tramp haqqında nalayiq sözlər işlədib. Ağ Ev bu məsələ ilə bağlı heç bir şərh verməyib.

Zəlzələdə dağıntılar altından çıxarılan qadın 111 yaşını qeyd etdi

Ardımanın Besni rayonunda (Türkiyə) keçən il baş verən zəlzələdən təxminən 5 saat sonra dağıntılar altından xilas edilən Xədicə Düzer 111 yaşını qeyd edib. Xədicə Düzer yanvarın 28-də xəstəxanaya aparılıb. Ona pnevmoniya diaqnozu qoyulub. Bir neçə gün reanimasiyada müalicə aldıqdan sonra evə buraxılan qadın üçün xəstəxana rəhbərliyi, həkim və tibb bacıları "Doğum günün mübarək! 111" yazılmış tort kəsiblər.

Danışmaqda çətinlik çəkən qadının nəvəsi Neslihan Bakır nəvəsinin 111 yaşının olduğunu və bu yaşa qədər bir çox çətinliklərin öhdəsindən gəldiyini bildirib. O, 1913-cü il iyulun 1-də Yavuzeli rayonunda doğulub, 8 övladı və 36 nəvəsi var.

İnsanların 90 min il yaşı olan izləri aşkar edilib



Fransanın Cənubi Britanniya Universitetinin antropoloqları Mərakeşdə insanların qədim izlərini qeydə alıblar. Tədqiqat işi "Scientific Reports" jurnalında dərc olunub. Tədqiqat sahəsi mükəmməl qorunan 85 insan ayaq izinin qorunub saxlandığı iki cığırndan ibarətdir. Tədqiqatçılar onların təxminən 90 min il əvvəl tapdalandığını düşünürlər. Hazırda ən qədim izlər Cənubi Afrikada - 153 min il əvvəl yaşamış insanlara aid olan izlər hesab olunur.

Uşaqların yarısı ən azı haftada bir dəfə enerji içkiləri içir

Bu, Britaniyada aparılmış yeni araşdırma nəticəsində bəlli olub. British Medical Journal (BMJ) - Britaniya Tibb Jurnalı-red.) Open nəşrinin yayımladığı araşdırmada mütəxəssislər enerji içkisini daha çox qəbul edən uşaqlarda baş ağrısı və yuxu problemlərinin olacağı barədə xəbərdarlıq edib. Digər tərəfdən, yüksək enerjili mayelərin qəbulu uşaqların təhsildə uğursuz olmalarına da yol açır.

Araşdırma ortaya çıxarıb ki, Böyük Britaniyada əksəriyyəti yeniyetmələr olmaqla uşaqların üçdə biri həftədə ən azı bir dəfə enerji içkisi içir. Araşdırmaya əsasən bəzi uşaqların müəyyən hissəsi isə demək olar ki, hər gün enerji içkisi qəbul edir. Böyük Britaniyada yüksək həcmdə kafein, şəkər və müəyyən yaş qrupları üçün zərərli hesab edilən digər maddələrin də olduğu enerji içkilərinin yaşı 16-da az olan şəxslərə satışı qadağandır.

250 qramlıq enerji içkisinin tərkibində təxminən ikiqat espresso qəhvəsi qədər kafein mövcuddur. Birləşmiş Krallıq hökuməti bildirib ki, məhsulların üzərində olan xəbərdarlıq etiketləri fayda vermir, buna görə də yaxın vaxtlarda uşaqlara enerji içkilərinin satışının qadağan ediləcək. Ölkənin Səhiyyə və Sosial Xidmət Nazirliyi apardığı araşdırmada, təkcə Britaniyada deyil, ABŞ və Kanada da daxil olmaqla, dünyanın müxtəlif regionlarında gənclərin enerji içkisi tədarükü ilə bağlı statistik göstəricilərin analizi aparılıb.

Tədqiqatçıların fikrincə, Mərakeşdəki bu ayaq izləri təxminən 11,700 il əvvəl sona çatan son Pleystosen və ya sonuncu buz dövründə ən azı beş qədim insan tərəfindən qoyulub. İzlərin yaşını ən dəqiq hesab olunan metodlardan biri olan optik stimullaşdırılan lüminessensiya metodundan istifadə edərək təyin etmək mümkün olmuşdur.

Arvadının yaddaş probleminə görə ikinci dəfə toy keçirdi

Amerikanın Tennesi ştatının sakini amneziyadan əziyyət çəkən həyat yoldaşı üçün yenidən toy mərasimi keçirməyə qərar verib. Amerika mətbuatının yazdığına görə, Ceremi və Castis Stamper ötən ilin 1 avqustunda nikaha giriblər. Toydan bir neçə həftə sonra isə qadın yol qəzasına düşüb və nəticədə onda çoxlu zədə və yaddaş itməsi müşahidə olunub. Uzun müalicədən sonra qadın düzəlib. Amma bir ay sonra Castis ərinə deyib ki, toy mərasimi də daxil olmaqla, qəzadan əvvəlki 5 həftəni tamamilə unutub. Qadın saatlarla toy şəkillərinə baxsa da, toy videosunu izləsə də, bu mənzərələr onun yaddaşına yardım edə bilməyib. Bu səbəbdən də Ceremi toy mərasimini təkrarlamağa qərar verib. Amma romantik ərin bu mərasim üçün pulu olmadığına görə internetdə insanlardan 5 min dollar yığmalarını xahiş edib. Bu xahişin nəticə verəcəyi isə sual doğurur.

Bunları bilirsinizmi?

1. Venerada bir gün dünyada 117 günə bərabərdir.
2. Kəpənlər ayaqları ilə qoxu alır.
3. Çox məcbur qalmaqda qar yeməyin. Çünki onu əritmək üçün bədəndə olduqca çox enerji sərf edilir.
4. İnsanlar oksigensiz 3 dəqiqə, susuz 3 gün və yemək yemədən 3 həftə yaşaya bilər.
5. 2011-ci ildə Yaponiyada baş verən 8,9 ballıq zəlzələ nəticəsində günlərin uzunluğu 1,8 mikrosaniyə azalıb.
6. Qarışqalar məcbur qaldıqlarında 2 həftə ərzində suyun altında yaşaya bilərlər.
7. Vakuumda (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) ağıllamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşı aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözədən yaş çıxmır.
8. Vakuumda (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) ağıllamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşı aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözədən yaş çıxmır.
9. Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə olaraq ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.

Hamiləlik vaxtı böyrək çatışmazlığı yaranarsa...



Bəzən ən cavan qadınlarda belə ürək qüsurları, ağciyərlərin, qaraciyərin və böyrəklərin müxtəlif xəstəliklərinə rast gəlinir.

Ürəkə olan xəstəlik, böyrək çatışmazlığı, həmçinin diabet və digər xəstəlikləri olan qadınlarda hamiləliyi başa çatdırmaq bir çox hallarda təhlükəli olur. Hamiləlik vaxtı ən önəmli rol böyrəklərin üzərinə düşür. Buna görə də hamilə qalmazdan əvvəl müalicə olunmaq mütləqdir. Böyrək problemləri uşaqlıqda tonusun artmasına gətirib çıxarır.

Problemlərdən ev şəraitində xilas olmaq üçün bunları etməklər:

* Soğan, əzəy və sarımsaq şirəsini qarışdırıb, buruna iki damcı tökün. Bu sizi qripdən qoruyacaq.

* 30 qr. süpürgə kolu bitkisindən götürüb, 1 stəkan qaynar suya əlavə edib, 2 dəqiqə vaxt odda saxla. Bu dərmanı gün ərzində içmək hamiləlik vaxtı mədə bulantısını yox edəcək.

Hamiləlik vaxtı olmaz:

* Qoyunqıran, sürvə qarışığı bir çox xəstəliklərdə müalicə kimi tətbiq olunsun da hamiləlik zamanı təhlükəlidir.

* Lavanda, ardıc kolu, şüyüd, əzəy, çobanyastığı, gicitkən, moruq yarpağı dərmanı hamiləliyin pozulmasına səbəb ola bilər.

Ölümçül xəstə olduğunu öyrənən kimi ərə getdi

İngiltərənin Çeşir şəhərindən olan 62 yaşlı ölümçül xəstə qadın, xəstəliyinə baxmayaraq uzun müddət sevli olduğu üçün evlənib. Manchester Evening News bu barədə yazır.

2007-ci ildə Helen O'Neill döş xərçəngi diaqnozu qoyuldu. O vaxtdan bəri ingilis qadın mastektomiya və bir çox radioterapiya və kemoterapiya seansından keçdi. Bu müddət ərzində bir ictimaiyyətlə əlaqələr mütəxəssisi olaraq işindən ayrıldı və tamamilə müalicəyə yönəldi.

Müalicəni bitirdikdən sonra O'Neill mütəmadi olaraq yoxlanılır və 2011-ci ildə ona əməliyyat zamanı çıxarılan yumşaq toxuma sarkoma diaqnozu qoyuldu. Sonrakı 10 il ərzində ingilis qadın remissiyada idi. 2021-ci ilin yazında bir qadın döş xərçəngindən sonra əmələ gələn metastazlar olduğunu öyrəndi. Həkimlər xərçəngin sağalmaz olduğunu, ancaq kemoterapiyanın köməyi ilə xəstənin ömrünü uzatmağın mümkün olduğunu söylədilər.

Avqustun əvvəlində, xəstəxanada olarkən ingilis qadın 23 il birlikdə yaşadığı və xərçənglə mübarizədə ona dəstək olan sevgilisi ilə evlənmək qərarına gəldi. O'Neill-in dediyinə görə, o, nəinki toy, həm də dostlarını və ailəsini görə biləcəyi vaxt mərasimini keçirmək istəyib.

"Bu tədbiri Avropanın müxtəlif yerlərindən uçan dostlarımızla həm toy, həm də "canlı cənəzə" etmək qərarına gəldik. Diaqnozuma baxmayaraq, xoşbəxt və həyatı təsdiqləyən bir hadisə olmasını istəyirdim ki, nadir hallarda şəxsən gördüyüm dostlarla vidalaşmaq imkanım olsun" dedi britaniyalı.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAVİ: 1.500